

CAIXA D'EINES - EDUCATIUS GRANER MEMÒRIA CURS 21-22

ÍNDEX

1. Memòria general de continguts pàg.3

- 1.1 Contextualització pàg.4
- 1.2 Objectius generals i específics..... pàg.6
- 1.3 Desenvolupament de les sessions..... pàg.9
- 1.4 Activitats “expandides”..... pàg.12
- 1.5 Conclusions..... pàg.16
- 1.6 Línies de treball a considerar pel curs 22-23..... pàg.18
- 1.7 Petit apunt de comunicació i materials - rastre pàg.19

2. Relatories dels projectes en els centres educatius (Annexos)

2.1 ESCOLA PAU VILA

El teu cos el teu mestre. Un intent de teixir escoles somàtiques.

Per Clàudia SolWat

2.2 ESCOLA ENRIC GRANADOS

En un si desconegut. Sin docente no hay proyecto.

Per Nora Baylach

2.3 ESCOLA EL POLVORÍ

Dansa i els estats de l'atenció.

Per Silvia Sant funk

2.4 INS LLUÍS DOMÈNECH I MONTANER

C.I.R.C.A.

Per Alba Rihe

TRANSITIOTEEN

Per Sara Manubens

2.5 INS MONTJUÏC.

Sonarlo todo.

1. MEMÒRIA GENERAL DE CONTINGUTS

1.1 Contextualització: per a una experiència del cos a través de la dansa i el moviment

Durant el curs 21-22 el desplegament del projecte educatiu del Graner, en el marc del programa Caixa d'Eines, s'ha realitzat en sis centres educatius del barri de la Marina: **CEP Enric Granados, CEP Pau Vila, CEP SEAT, CEP El Polvorí, INS Montjuïc i INS Lluís Domènech i Montaner.**

El Graner com a centre de creació en dansa i arts vives proposa una acció des del treball del cos i la dansa, com a forma d'expressió i comunicació. Tanmateix, la dansa com a mitjà d'expressió individual i col·lectiva permet vincular els infants, docents i artistes des del lloc de la comunicació no verbal i des de l'experiència del llenguatge simbòlic i estètic.

A través d'una pedagogia de la dansa, al servei de la formació integral de la persona, s'aborda i s'encomana la transmissió de la vivència de la dansa i de l'experiència de vitalitat del moviment. L'especificitat del treball del cos atorga una millora en el benestar i la salut física i emocional, una forma d'expressió i de creació vinculada a la percepció, a través dels sentits, que reinverteix en la manera d'expressar-nos i de gestionar les emocions.

D'aquesta manera, des d'una amplitud de mires i una diversitat en els formats i metodologies pedagògiques i d'investigació artística, els artistes vinculats al programa educatiu d'enguany, **Claudia Solwat, Nora Baylach, Silvia Sant Funk, Oscar Bueno, Macarena Recuerda, Sara Manubens i Lyn Diniz** han treballat conjuntament amb els grups-classe d'infants, adolescents i docents en el context confluent entre el fet pedagògic, metodològic, sistèmic i creatiu.

Els tres grups de primària han estat fent un abordatge des del moviment, el cos i la dansa, i els dos grups de secundària des del que és performatiu i l'art sonor. Les estratègies de treball passen per pràctiques de cos, d'escriptura i de pensament que volen donar resposta i ser un model a com la investigació i pràctica artística es desenvolupa a l'aula dels centres educatius enriquint les formes d'aprenentatge.

De forma molt succinta i per a introduir cadascun dels projectes:

- A l'**escola Pau Vila**, la Claudia amb la complicitat de la Yolanda i la Júlia, tutores dels grups de 1r i 2n de primària, ha desplegat tot un conjunt de sistemes de coneixement anatòmic, des del punt de vista somàtic i holístic, del cos. A partir d'una metodologia vivencial del cos i mitjançant l'ús de materials diversos, visualitzacions i dinàmiques a l'espai, l'alumnat s'imbueix i participa activament dels processos fisiològics del cos humà.

Mitjançant el joc, les manipulacions amb parelles, les representacions gràfiques i les tertúlies anatòmiques l'alumnat ha adquirit un vocabulari ampli i ric en termes que fan referència al cos humà i els seus processos.

- A l'**escola El Polvorí** la Sílvia ha cercat la fórmula dels hàbits a l'aula. Hàbits i pràctiques corporals que s'incorporen en l'horari de classe per a generar nous estats d'atenció i relació. Amb la complicitat de Guillermo i Júlia, mestres d'educació física i música respectivament, la perseverança en les investigacions s'ha mantingut en crear unes seqüències de moviment regulars, orgàniques, ballades... que faciliten l'expressió i la comunicació dels infants. A través de les pràctiques de la imaginació s'evoquen noves qualitats de moviment que enriqueixen el vocabulari físic de moviment individual i col·lectiu i constitueixen un tipus d'identitat propi del grup.
- A l'**escola Enric Granados** el projecte amb Nora Baylach ha esdevingut una conversa constant i de treball conjunt amb la Raquel, docent de l'assignatura de música. La docent i la coreògrafa han trobat interessant fusionar els coneixements d'ambdues disciplines, música i dansa, per tal d'enriquir la pràctica. Observant les dinàmiques i exercicis que proposava la docent a l'aula, el repte del projecte ha estat acabar de trobar el potencial del moviment en l'activitat musical. L'oportunitat de poder col·laborar amb una ballarina a l'aula ha permès que els infants tinguessin un punt de referència en les dinàmiques i textures dels exercicis plantejats. Els musicogrames: partitures amb formes geomètriques que permeten que la lectura del llenguatge musical sigui visible i, en conseqüència, representada amb el cos. En un futur està previst afegir-hi partitures corporals, per continuar fent créixer el punt de partida. Després d'una primera fase de treball amb alumnat de 1r de primària, la Nora ha iniciat una segona fase amb alumnat de 2n, amb qui ha continuat treballant les dinàmiques que fins ara ha anat descobrint i han anat posant a prova.
- D'altra banda, i també a primària, els dos grups de sisè de l'**escola SEAT**, han tingut una experiència artístic-pedagògica excepcional. El mes de gener varen assistir a la representació de l'obra *Ay! Ya!* de Macarena Recuerda al Graner i participaren en el taller de creació posterior a la funció acompanyants per l'artista. Durant el mes de maig aquesta experiència va continuar ressonant amb una intervenció a l'aula per part de Magdalena Garzon. A partir dels materials que la mateixa artista havia proporcionat a l'escola, s'activaren els recursos pedagògics per abordar temes com els de les figures mitològiques o figures híbrides.
- A secundària ens traslladem als instituts del barri Domènech i Montaner i Montjuïc. A l'**institut Montjuïc** l'Oscar i l'Imma, professora de l'optativa d'Arts Vives, han investigat amb el grup de 2n d'ESO les sonoritats de tot allò que els envolta a partir de

diferents sistemes de representació, generació i captació. Els mètodes de traducció entre el so, el gest i la grafia han permès d'elaborar un incipient diccionari personal, una codificació del llenguatge particular que representa al grup.

- A l'**institut Lluís Domènech i Montaner** el projecte TRANSITIOTEEN ha apropiat les pràctiques transfeministes als instituts, des d'un punt de vista performatiu, vivencial i crític. Des de l'enfocament en els processos de transició durant l'adolescència, la Sara i la Lyn donen resposta a la falta de formació en teoria queer i de gènere transinclusiu a l'institut. La pràctica pedagògica se centra en l'experiència vivencial i sensible de les adolescents tant dins com fora l'institut: posant en relleu les seves emocions, preguntes, rebuigs, amb pràctiques artístiques vinculades al cos i la coreografia. Aquesta matèria de treball, el que són per elles mateixes, així com el reconeixement de 'L'ALTRE', comporta construir juntes un relat, desplaçar la pròpia mirada sobre el món i qüestionar el que sempre s'ha acceptat com a normalitat. L'objectiu és revisar l'espai-edifici de l'institut des d'un punt de vista trans: Què necessita canviar l'institut per fer-lo un espai més amable cap a les corporalitats trans?

Passant pel moviment, la música, l'anatomia, el so i el pensament totes les investigacions i pràctiques artístiques en els centres educatius estan obrint preguntes, oferint eines i transformant l'aula a través de sessions continuades que afavoreixen la creació de vincles i l'aprofundiment en els conceptes o les propostes d'expressió des del cos en els seus múltiples significants.

1.2. Objectius generals i específics

Sota el marc general de la definició del programa de Caixa d'Eines treballem per encaminar les accions dels projectes del Graner en l'assoliment dels objectius generals. Entenent que aquests són els paràmetres que aixopluguen els diferents projectes, directrius i punts de partida que cal tenir presents per a abordar les tasques que ens correspon i corresponsabilitza com a agent social i cultural del barri.

TRANSVERSALITAT

Coordinar tots els agents implicats per establir objectius i estratègies conjuntament i poder assolir els objectius compartits.

CO-DISSENY

La co-creació de les propostes reforça la transversalitat i l'equitat en la concreció final de les estratègies fent partícips als agents.

EQUITAT

Treballar des de l'equitat permet flexibilitat per dibuixar propostes a partir de la realitat específica de cada barri.

SOSTENIBILITAT

Els projectes de transformació social i cultural requereixen treballar des de la lògica de la sostenibilitat, i més en el marc del Pla de Barris, com a programa municipal extraordinari.

A partir d'aquest marc, pel curs 21-22 des del Graner es va posar el focus, específicament, en:

- 1.** Generar **recursos a l'aula**: enregistrar-los, fabricar-los, recollir-los perquè formin part del conjunt d'eines i estratègies disponibles al centre.
- 2.** **Compartir el procés de creació** amb altres col·lectius: grups/classe d'una mateixa escola, en el barri, entre les famílies...
- 3.** Potenciar l'**experiència artística**: anar a veure dansa, conèixer els diferents llenguatges de la dansa contemporània, viure l'experiència completa del fet escènic.

La diferent temporalitat real entre les dinàmiques dels centres educatius i els processos de creació dels artistes, així com el disseny inicial del projecte (alternança de grups-classe al llarg del curs i canvi de grups a la meitat del procés), han fet que el primer objectiu no s'hagi arribat a assolir totalment.

El segon propòsit plantejat estava directament relacionat amb la Jornada comunitària que s'havia de desenvolupar en el barri com a cloenda del programa Caixa d'Eines. Les diferents casuístiques d'ordre logístic i organitzatiu van fer que finalment no es dugués a terme. Val a dir, que en el cas del Montjuïc sí que es va compartir, a tall d'instal·lació, part del procés amb altres grups-classe del mateix Institut el dia de la Jornada compartida a la Bàscula.

En el Domènech s'havia programat de fer una transmissió de les principals observacions realitzades dels espais de l'Institut, a partir de les teories transgènere i transfeministes, a un altre grup-classe del mateix centre, però finalment no es va poder dur a terme per incompatibilitats de calendari el mes de juny i una "sobreprogramació" d'activitats en el mateix centre a finals de curs.

En els casos de primària, es va decidir de fer les cloendes dels projectes en la intimitat del grup-classe. Caldrà valorar en cada cas les natures diferents dels projectes; ja que

n'hi ha que es formulen des d'una atenció i una delicadesa que, el fet exposar-los o compartir-los podria anar a la contra i pervertir la tasca desenvolupada. La seva potencialitat rau precisament en la preservació de la intimitat de l'aula.

El tercer objectiu s'ha començat a treballar de manera més activa i caldrà realitzar una avaluació dels recursos necessaris per a garantir la periodicitat i equitat d'oportunitats en l'experiència artística per part de l'alumnat i les seves famílies.

Tanmateix, hem de dir que s'han assolit altres objectius que tot i no estar plantejats des d'un inici explícitament, s'ha anat definint al llarg dels processos i són de vital importància, a destacar:

- La creació de **nous hàbits a les aules**, de rutines quotidianes relacionades amb la consciència del cos i l'expressió del moviment que s'han integrat a l'aula i en el dia a dia dels infants i educadors.
- La creació de **vincles personals forts i enriquidors**, aliances que repercuteixen mútuament en la generació d'inquietuds i de curiositats: per part dels docents entorn de la pràctica artística, del llenguatge del cos i la dansa... per part dels artistes entorn de noves metodologies a aplicar en les seves pràctiques, preguntes sobre la seva presència a l'aula, per part de la mediació entorn del lloc que li correspon en cada moment: una posició mòbil, flexible, i rigurosa alhora.
- L'augment de la **corresponsabilitat i autonomia** amb les pràctiques artístiques proposades al llarg dels mesos, especialment en els dos grups de secundària i de forma excepcional amb el grup de 2n d'ESO del Montjuïc.

Val a dir, que cada un dels projectes a l'hora ha definit els seus propis objectius d'intervenció, com es veurà en la definició singular de cadascun d'ells i en les relatories personals de cada un dels artistes.

1.3 Desenvolupament de les sessions

En la taula-resum que trobareu a continuació es pot veure de forma quantitativa el nombre de sessions realitzades en cada centre educatiu i les periodicitats. Hem de dir que a banda de les sessions pròpiament a l'aula, s'han dut a terme dues sessions amb el claustre de l'escola Pau Vila, i una amb el del Polvorí i Enric Granados.

Cada tàndem docent-artista ha mantingut les trobades de preparació i de reflexió que s'ha requerit, per tal de compartir els processos d'aprenentatge i les reflexions pertinents, per a anar generant un corpus de material sistematitzat, actualitzat i coherent a cada moment del procés compartit a l'aula.

També s'han fet les trobades necessàries entre els docents de referència i/o direcció i mediació, per tal d'anar ajustat les sessions al calendari i per acordar i ajustar altres aspectes del fet de transcórrer diari, sempre amb la voluntat de millorar i facilitar les condicions de les pràctiques: a l'escola El Polvorí hem estat reajustant l'espai de treball durant tot el trimestre amb la voluntat de poder millorar l'experiència de l'alumnat, amb tots els centres els temes del calendari per a reajustar i recuperar les sessions a causa de les vagues de docents, en el Montjuïc per a treballar certs continguts de les matèries quan l'artista no hi era, així com per la preparació de la Jornada del dia 8 de juny a la Bàscula.

D'altra banda, les converses informals i de seguiment entre artistes i mediació han estat importants en el sentit de poder recollir les preocupacions i inquietuds dels artistes durant el procés així com pel fet d'acompanyar-los i fer de suport en les sessions.

Les sessions a l'aula s'han desenvolupat amb regularitat i en general l'assistència s'ha sostingut al llarg d'aquestes. El cas de l'escola del Polvorí n'és una excepció, ja que el grup de 3r de primària és un curs especialment vulnerable pel que fa a la regularitat en l'assistència. La pandèmia de la Covid i les vagues de docents han agreujat més aquest fet que ja és una problemàtica endèmica al centre.

Centre	Disciplina	Curs	Alumnat	Docent	Formadores	Durada	Periodicitat	Sessions programades	Sessions realitzades	Durada sessió
Escola Enric Granados	Dansa	1r/2n primària	15/21	Raquel Navarro	Nora Baylach	Gner-maig	1 dia x setmana (el mes d'abril canvi de curs)	17	18	1h
Escola SEAT	Dansa	6èA/6èB primària	24/26	Anna Chillida / Gemma Ferrer (baixa) i Anna Vélez	Macarena Recuerda	Activitat no regular	Activitat no regular	Experiència artística al Graner, el dia 18/O1	3 sessions pràctiques amb cada grup (1 al Graner 2 a l'aula)	
Escola El Polvorí	Dansa	3r/4t primària		Guillermo Ballester Vilar / Júlia Pujol	Silvia Sant Funk	Gener-maig	1 dia x setmana	19	17	1h
Escola Pau Vila	Dansa	1r/2n primària	21/25	Júlia Romero / Yolanda Roca	Claudia Solwat	Octubre-maig	1 dia x setmana (alternats 1r i 2n)	18	18	1h
IES Domènech i Montaner	Performance / arts vives	2n ESO (optativa Activart)	13	Ada Vázquez	Sara Manubens i Lyn Diniz	Febrer-maig	1o 2 dies x setmana		13	2h
IES Montjuïc	Creació sonora / arts vives	2n ESO (optativa Arts Vives)	15	Imma Solé	Oscar Bueno	Octubre-maig	13 presencials / 2 online / 4 instruccions per correu i treball amb docent		15	2h

Com es pot veure a la taula, en cada un dels centres les intervencions han estat diferents pel que fa al nombre de sessions, i tipologia (presencials, virtuals, d'observació). El grup de 2n d'ESO de L'INS Domènech han tingut dues intervencions diferents al llarg del curs. Durant el primer trimestre varen participar de l'activació del joc C.I.R.C.A amb Alba Rihe, fent un testeig i per millorar les prestacions pedagògiques del joc per la seva posterior producció. Durant el segon trimestre varen treballar amb el projecte TRANSITIOTEEN amb Sara Manubens.

En relació amb els diferents abordatges, els projectes s'han desenvolupat en tres tipologies diferents de matèries:

- Hores tutorial
- Hores de l'assignatura de música
- Hores de l'assignatura d'arts plàstiques
- Hores de l'assignatura d'educació física

L'únic centre que té consolidat un desenvolupament curricular per projectes és l'escola SEAT, que en aquest cas el fet de treballar per temàtiques i de manera transversal contribueix a una integració de les matèries artístiques d'una forma més orgànica i holística en el programa d'escola.

Tot i que cada centre i projecte és particular, caldrà observar i valorar de quina manera diferenciada es tradueixen les pràctiques artístiques en el marc de les tutories, de les matèries artístiques, l'educació física... Tenir un registre i valorar-ne els resultats pot ser un indicador valuós per a continuar enriquint els currículums dels centres educatius a partir de la introducció de les disciplines artístiques com a pràctiques transversals.

El fet de treballar amb sis centres educatius del barri permet tenir una visió global alhora que establir o bé afavorir/ potenciar vincles, intercanvis entre els diferents centres a partir de veure'n les necessitats i conèixer els desitjos.

Magdalena Garzon s'ha encarregat des del mes de març de la coordinació i seguiment dels projectes, actuant d'interlocutora amb els artistes i amb els referents dels centres educatius. Les comunicacions entre els diferents agents que hi intervien es produeixen via mail, via telefònica o Whatsapp si més no de forma presencial en el mateix centre, acordant una trobada o bé de manera informal abans o després de les sessions a les aules.

1.4 Activitats “expandides”

A banda de les actuacions artísticopedagògiques pròpiament en les aules dels centres educatius s’han dut a terme una sèrie d’activitats fora del centre - i algunes fora de l’horari lectiu- per tal d’enriquir l’experiència artística de l’alumnat i docents, traçar una correspondència territorial per fer del Graner un “centre situat” així com per compartir els processos creatius i les experiències artístiques amb els diferents agents i actors principals del barri.

Anar a veure dansa en el Mercat de les Flors

En aquest sentit, en la mesura del possible, s’ha intentat traçar una correspondència temàtica, estètica o conceptual entre allò que s’estava treballant a les aules i la peça visionada. Aquestes sortides han estat condicionades a l’aforament del Mercat de les Flors, és a dir, els grups-classe participants del programa Caixa d’Eines del barri de la Marina han pogut anar a les sessions matinals de forma gratuïta ja que hi havia aforament disponible.

Sempre amb l’acompanyament de la mediació del Graner i quan és possible amb l’artista de referència. Tot amb la intenció de generar una conversa post-funció i establir una relació entre les pràctiques a l’aula i les propostes escèniques actuals.

La relació de les sortides que s’han realitzat són:

- L’Escola Pau Vila i Escola el Polvorí varen anar a veure l’obra La Serpillère de Mr. Mutt, de la Cia. MA. Compagnie <https://mercatflors.cat/espectacle/la-serpillere-de-mon-sieur-mutt/> Una obra amb un imaginari màgic i suggerent, d’una peripècia interdisciplinària entre la dansa, el teatre i el teatre d’objectes.
- L’Escola Enric Granados varen anar a veure la peça Akzak de la Cia. VIADANSE. HÉLA FATTOUMI I ÉRIC LAMOUREUX <https://mercatflors.cat/espectacle/azkak/> Peça que relaciona de manera contundent la dansa amb la música.
- L’INS Montjuïc varen anar a veure l’obra Giselle de la Cia Kor’sia <https://mercatflors.cat/espectacle/giselle/> La recreació de l’obra clàssica va servir de pretext a la docent per a traçar una correspondència entre la contemporaneïtat i el classicisme i fer una audició a l’aula de compositors musicals de l’època del romanticisme.

L’INS Domènech no va poder assistir a cap funció per incompatibilitat de calendari.

Experiència artística en el centre educatiu

A l'escola Enric Granados es va presentar en dues ocasions l'obra Cometa de Roser López Espinosa, interpretada per la ballarina i artista a l'aula a la mateixa escola Nora Baylach. Les dues representacions han coincidit amb l'inici de les sessions amb cada grup-classe i en cada ocasió es va fer extensiu a un altre grup-classe de l'escola. D'aquesta manera els grups de 1r, 2n, 3r i 4t han gaudit de l'experiència escènica a l'escola. Enllaç a la peça <https://www.roserlopez.com/>

Experiència artística en el Graner

Els dos grups de 6è de l'escola SEAT varen venir al Graner el passat mes de gener per a veure l'obra Ay! Ya! de Macarena Recuerda. <https://www.macarenarecuerdashepherd.com/iexclay-iexclya.html> Que el centre de creació esdevingui un espai d'exhibició i programació de proximitat pels centres educatius contribueix a la confluència territorial entre els diferents agents artístics-culturals i educatius en el barri.

Sessions de moviment al Graner

Els grups de 1r i 2n de l'Escola Pau Vila, el de 2n de l'escola Enric Granados i els de 3r i 4t del Polvorí varen fer una sessió de tancament del curs "especial" en el Graner per a gaudir de les sessions de dansa i moviment amb Claudia Solwat, Nora Baylach i Silvia Sant Funk respectivament, i acompanyants pels docents de referència de cada un dels centres. L'experiència artísticopedagògica es trasllada de l'aula a les sales d'assaig del Graner amb la voluntat d'enriquir la vivència dels infants i de fer del Centre de creació un espai obert, accessible i de referència en el barri de La Marina. Que l'alumnat vingui al centre de Creació des del seu centre educatiu en l'horari lectiu, caminant, permet traçar un itinerari integrat i sostenible en el territori.

Hem volgut recollir el que estava succeint a l'aula i també a fora a través de la mirada de la fotògrafa Anna Fàbrega, que amb la seva precisió i sensibilitat ha copsat així el treball de la Claudia, la Nora i la Silvia amb els seus respectius grups d'infants: [**ÀLBUM DE FOTOS**](#)

Sessió de proves del dispositiu pedagògic C.I.R.C.A. a càrrec d'Alba Rihe

C.I.R.C.A. (Comunitat Interactiva Rara Corporal i Activadora) d'Alba Rihe és un dispositiu pedagògic pensat a través de la gamificació i dels interessos dels seus jugadors, que explora la relació de pensament crític envers la societat posant el cos al centre i activant el pensament corporal i situat.

El projecte C.I.R.C.A va formar part del programa d'educatiu del Graner del curs 20-21, emmarcat dins Caixa d'Eines i amb la mediació investigativa del col·lectiu artefactum. (més info <https://granerbcn.cat/educatiu/arxiu/>) Anteriorment, el curs 19-20, Alba Rihe ja havia format part del programa d'educatiu amb Planeta Cobalto, investigació germen de C.I.R.C.A.

El curs 2020-21 Alba Rihe va estar duent a terme un treball sostingut durant tot el curs amb el grup de 2n d'ESO de l'Institut Montjuïc del barri de La Marina, amb la complicitat de la docent de l'assignatura optativa d'arts vives Imma Solé. Una vegada acabat el curs es va fer palesa la necessitat de seguir investigant i desenvolupant C.I.R.C.A. i crear els materials físics oportuns perquè el joc fos una realitat palpable i se'n poguessin fer algunes unitats i que passin a formar part dels materials de l'Institut Montjuïc, per ser activades pel professorat o l'alumnat sense la presència de l'artista. En aquest camí investigatiu, C.I.R.C.A. ha seguit provant-se i desenvolupant-se durant el primer trimestre del curs 21-22 amb alumnes de 2n d'ESO de l'Institut Domènech i Montaner del barri.

El Graner, en el marc del programa educatiu Caixa d'Eines curs 21-22 ha recolzat aquesta fase final de creació del joc i també n'ha acollit aquesta sessió de proves amb un grup que va comptar amb la participació d'alumnes de l'Institut Montjuïc, de l'Institut Domènech i Montaner, diferents docents de secundària dels centres educatiu del barri i els equips d'educatiu de Mercat de les Flors-Graner.

La versió definitiva del joc estarà llesta l'octubre 22, quan es farà una nova convocatòria entre els dos centres de secundària del barri per a fer una altra sessió i provatura del joc definitiva.

Sessió de trobada entre docents, artistes i mediació

El passat 24 de maig i també en el Graner es va dur a terme una trobada entre artistes, docents i mediadores. A partir d'activar el cos es va obrir un espai de conversa i de reflexió general entorn de la confluència entre el fet artístic i el fet pedagògic; la necessitat de generar experiències artístiques i anar més sovint al teatre a veure peces de dansa, la voluntat de crear espais de formació regulars entre docents i artistes, i apel·lar al respecte per les diferents temporalitats que requereixen els processos perquè es pugui aprofundir en ells, varen ser alguns dels temes que es varen abordar.

Com sempre, amb la voluntat de crear un espai comú on generar més preguntes que no pas respostes, on compartir les experiències i vivències personals, i vincular-les de manera única a cada una de les particularitats dels projectes. Valorem molt positivament la trobada; compartir inquietuds, interessos i desitjos al voltant dels projectes fa que con-

tinuem treballant en la correspondència i corresponsabilitat entre tots els agents educadors i artístics.

Acció conjunta amb la taula de dones del Pla Comunitari del barri. Conversa amb l'artista Sara Manubens

Aquesta acció ha quedat pendent de realitzar-se durant el primer trimestre del curs 22-23, per tal de crear un nou espai de reflexió entorn les qüestions de gènere i transfeminisme, i fer extensiu el plantejament que ha estat fet l'artista a l'Institut en un altre context propici en el barri.

Sessions de tancament

Jornada dia 8 de juny a la Bàscula i altres propostes de material finals:

El dia 8 de juny va tenir lloc la Jornada de PLA DE BARRIS: TOT ESTÀ CONNECTAT a l'Espai Jove de la Bàscula, on hi participaren les diferents entitats del barri vinculades al programa Caixa d'Eines d'enguany: El Graner, La Inefable, La Bàscula, AMCL i A Bao A Qu. Durant tot el matí més d'un centenar d'alumnes de primària i secundària, docents, artistes, mediadors i veïns i veïnes del barri vàrem poder gaudir de veure les presentacions i la "posada en escena" dels diferents projectes artístics.

Des del Graner el projecte "Sonarlo todo" d'Oscar Bueno va participar de la jornada presentant una part dels materials investigats i creats al llarg del curs. En un format instal·latiu i participatiu, l'alumnat de 2n ESO de l'INS Montjuïc feren un extraordinari desplegament dels seus gadgets per a efectivament fer-ho sonar tot: ordinadors, gravadores, micròfons, altaveus, projeccions, i també els seus cossos en forma de relats autobiogràfics i coreografies. D'aquesta manera es varen poder posar en relació els continguts amb els altres cursos del mateix institut, i empoderar als alumnes a fer una presentació gairebé de manera autònoma.

Aquest vídeo resumeix les pràctiques desenvolupades a les sessions, així com vol ser un document d'arxiu i de difusió entre tots els agents implicats en el projecte i la comunitat en general. D'altra banda, esdevé un material tangible i accessible per l'alumnat, que pot visitar. Les pràctiques del cos i els processos amb el moviment, per pròpia definició del llenguatge són efímers i més complexes de copsar. Enllaç " Sonarlo todo" :

<https://vimeo.com/726975200>

Acció de presentació del fanzin a l'INS Domènech i Montaner

La pràctica artística TRANSITIOTEEN s'ha dut a terme durant el curs 21-22 amb l'alumnat de 2n d'ESO de l'Institut Lluís Domènech i Montaner dins l'assignatura optativa Activa-art, amb la docent Ada Vázquez i les artistes Sara Manubens i Lyn Diniz.

Aquest fanzín és una mirada gràfica a pràctiques que s'han fet a l'aula a través del llenguatge de la performance. És una manera de recollir preguntes, intuïcions i reflexions que han travessat l'aula, creant un diàleg entre el cos i la paraula amb les arts plàstiques visuals, llenguatges propis de la docent que ha acompanyat Transitioteen a l'aula. Pretén ser un rastre de l'experiència, un punt de vista i una eina per a continuar revisant i reconceptualitzant els espais d'intimitat i els espais comuns, en clau de gènere, en els centres educatius de secundària.

Enllaç al fanzin en format digital: <https://granerbcn.cat/fanzine-transitioteen/>

Durant el mes de setembre 22 es preveu de fer una acció a l'Institut Domènech i Montaner amb la voluntat d'entregar personalment un exemplar del fanzín a cadascú de l'alumnat participant.

Totes aquestes accions així com la publicació de les dues notícies, una el mes d'abril i l'altra el mes de juny, recollint part del procés a l'aula, han estat publicades a les diferents xarxes socials del Graner, amb la participació i complicitat de Raquel Tomàs en l'àrea de comunicació.

1.5 Conclusions

La consolidació dels projectes i l'afiançament de les metodologies i pràctiques artístic-pedagògiques requereixen temps. El temps que possibilita que totes les fases del projecte es desenvolupin amb el rigor i la profunditat que ho requereixen: la construcció dels vincles de confiança, l'aproximació als llenguatges diferenciats, les sessions a l'aula, la creació d'espais compartits... Els projectes s'haurien d'anar integrant a poc a poc i en el dia a dia dels centres educatius i en el Graner, enfortint els vincles entre els diferents agents i desplegant les estratègies de comunicació i de relació per a la creació de xarxes vives en el territori.

Per aquest motiu, i tenint en compte, que un dels motius de la manca de consolidació d'alguns dels projectes ha estat la limitació temporal - i assumint que els processos d'investigació artístics en dansa comporten intrínsecament unes temporalitats dilatades, els aprenentatges de les disciplines del moviment no són immediats - apostem per a mantenir tres dels projectes d'enguany al llarg del curs 22-23 i d'aquesta manera consolidar i aprofundir en les metodologies. Serà en la insistència metodològica i processual on hem de posar el focus perquè els continguts facin pou i creïn sistemes de relació entre el fet pedagògic i el fet artístic.

Considerar cada centre educatiu com a únic i particular i valorar el grau de compromís real que pot assumir en cada moment, actualitzant les problemàtiques i les motivacions i seguint i acompanyant de prop les transformacions que afronten serà vital per tal fer possible projectes educatius que incorporin les arts, els agents artístics, els espais de coordinació i reflexió compartits, etc.

El fet que durant aquest any no s'hagin generat espais de formació per a docents o de trobada per a la reflexió conjunta entre aquests i els artistes, compartint les experiències entre la comunitat educativa i artística ha estat una mancança considerable. Per aquest mateix motiu i per la demanda que n'hi ha des dels diferents agents s'ha de posar en valor pel curs 22-23.

Cal tenir present com l'aliança repercuteix mútuament i genera una relació de col·laboració i d'influència recíproca: la il·lusió de veure com aquestes sessions han deixat petjada en cadascun dels centres educatius, l'experiència de cada infant en relació amb la dansa, així com també les repercussions en els artistes. En aquest sentit, cal donar cabuda i continuïtat a la proliferació de les motivacions creatives i artístiques que puguin emergir d'aquestes interrelacions.

1.6 Línies de treball a considerar pel curs 22-23

De les conclusions i reflexions fetes anteriorment i de la reunió mantinguda el passat dimarts dia 19 de juliol, on hi participàrem Ione Hermosa, Sonia Fernández, Paula Moliner i Magdalena Garzon, hem extret i destil·lat una sèrie de punts de reflexió i de línies d'intervenció per a seguir treballant-les a partir de la tardor.

- 1.** Proposta de formació conjunta entre docents i artistes per a compartir espais on assemblar els llenguatges, espais d'aprenentatge conjunt.
- 2.** Creació d'espais de trobada entre els diferents agents implicats.
- 3.** Seguir generant eines i recursos pedagògics i metodologia en dansa.
- 4.** Creació d'una plantilla d'observació, creada i consensuada entre docents, artistes i mediació. Quins són els principals desitjos?
- 5.** Fer encara més específic cada un dels projectes, cada una de les singularitats de cada centre educatiu en relació a l'artista i la temàtica de treball proposada.
- 6.** Enfortir la comunicació i la capacitat de transmissió dels conceptes entre els llenguatges artístics i pedagògics.
- 7.** Enfortir l'apropament i coneixement al centre de creació, adquirint el vocabulari específic en termes de creació, procés, creació en dansa, saber les diferents professions que hi participen...
- 8.** Potenciar l'experiència escènica i/o vivencial compartida amb les famílies del barri.

1.7 Petit apunt de comunicació i materials

Des de comunicació del Graner donem espai i veu als projectes educatius a través de notícies publicades al web, de la nostra newsletter, acompanyant els materials que deixen rastre del que ha succeït i també fent-nos-en ressò a les xarxes socials. L'objectiu és transmetre contingut i no quedar-nos a la superfície de la difusió de l'esdeveniment. Poder obrir preguntes i plantejar alguna reflexió, sense perdre de vista la difusió pertinent del programa.

A continuació us deixem els enllaços de les notícies que hem publicat al voltant del programa d'educatius del Graner - Caixa d'Eines, els enllaços agrupats dels materials que hem generat amb altres perfils que hem involucrat en la comunicació (fotògrafa, realitzador i dissenyadora gràfica) i alguna mostra de la difusió a les xarxes socials.

NOTÍCIES PUBLICADES (WEB i replicades a les xarxes socials on han trobat altres agents altaveu: Polièdrica Magazine, Pdb, Fàbriques de creació, consorci, artistes, educadores...)

- <https://granerbcn.cat/tornada-al-curs-dels-educatius-del-graner/>
- <https://granerbcn.cat/sessio-de-proves-del-dispositiu-pedagogic-c-i-r-c-a-a-carrec-dalba-rihe/>
- <https://granerbcn.cat/investigacio-artistica-a-laula-sapropa-el-final-de-curs/>
- <https://granerbcn.cat/el-graner-participa-a-tot-esta-connectat-el-dimecres-8-de-juny-a-la-bascula/>
- <https://granerbcn.cat/acaba-el-curs-21-22-i-donem-la-benvinguda-a-lestiu/>
- <https://granerbcn.cat/fanzine-transitioteen/>

MATERIALS GENERATS

- [Àlbums de fotos de sessions de Nora Baylach, Silvia Sant Funk i Claudia Solwat](#) (amb Anna Fàbrega)
- [Vídeo-creació](#) a partir de les pràctiques de Sonarlo Todo amb Oscar Bueno (amb Andrés Pino)
- [Fanzín](#) que recull i reflexiona al voltant de les pràctiques de Transitioteen amb Sara Manubens i Lin Dyniz (amb Roma)

granerbcn

Editar perfil

772 publicacions

5,187 seguidors

285 seguidos

Granerbcn

Graner, centre de creació de dansa i arts vives, dins el Programa Fàbriques de Creació de l'Ajuntament de Barcelona.

linktr.ee/granerbcn

Resis22

Territori22

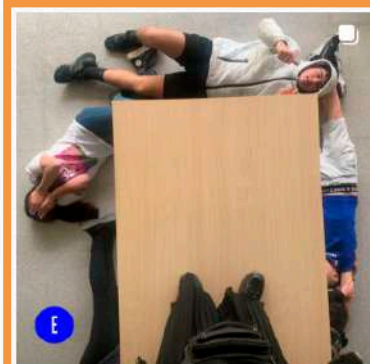
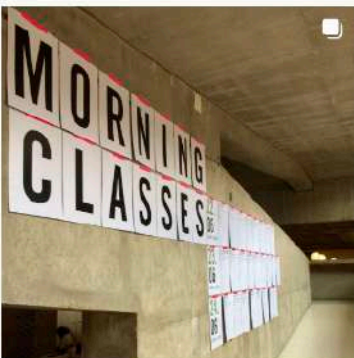
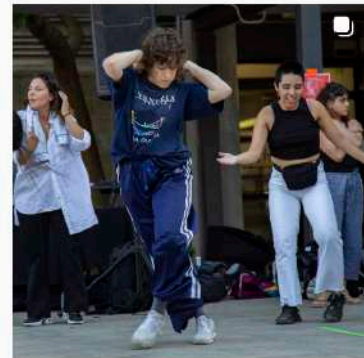
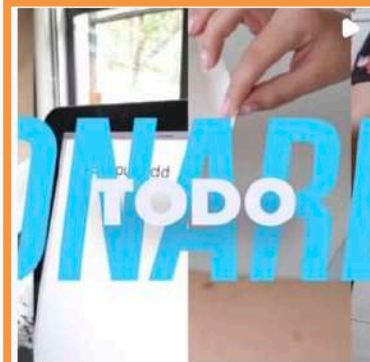
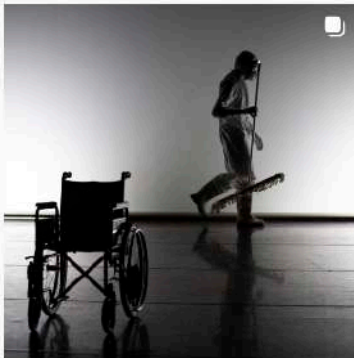
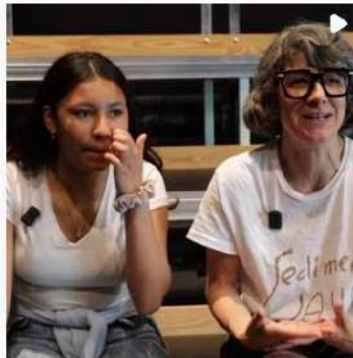
Educatus22

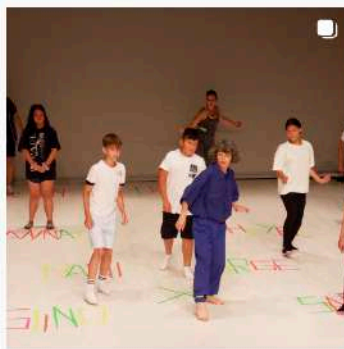
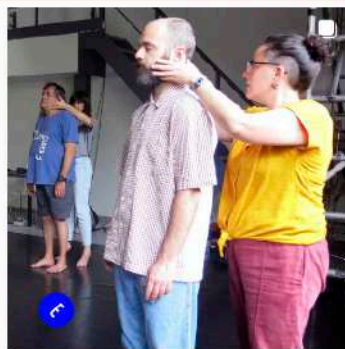
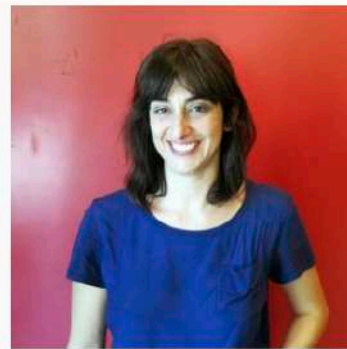
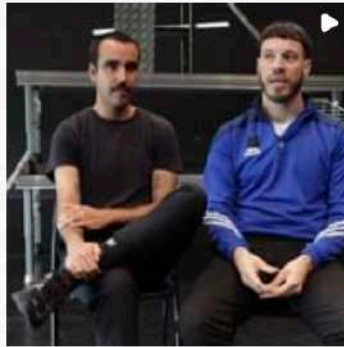
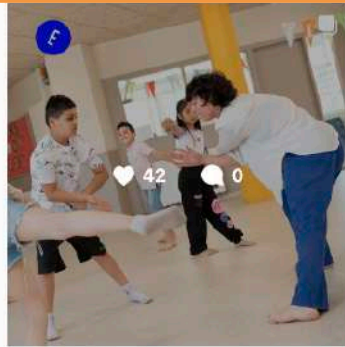
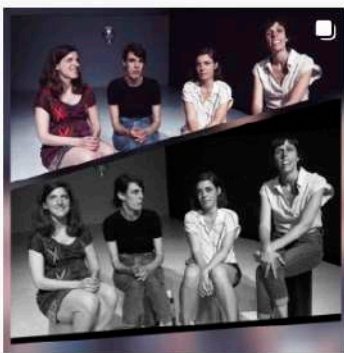
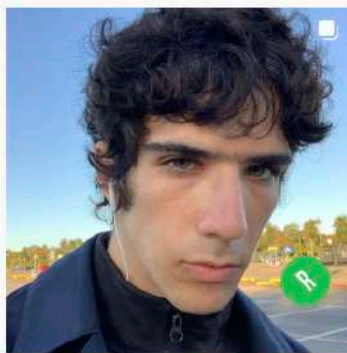
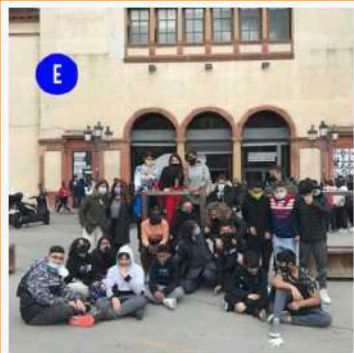
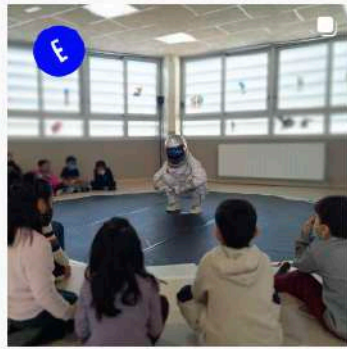
PUBLICACIONES

VÍDEOS

GUARDADAS

ETIQUETADAS

granerbcn ❤️ El curs s'acaba i volem recollir algunes imatges de totes les experiències educatives que s'hi han dut a terme, com la proposta de @norabaylach amb les criatures de 1r i 2n de primària de l'Escola Enric Granados sota el títol "En un sí desconegut" 🧡

👉 Les sessions han estat una conversa constant i de treball conjunt amb la Raquel, docent de l'assignatura de música, fins al punt d'inventar els musicogrames; partitures amb formes geomètriques que permeten que la lectura del llenguatge musical sigui visible i afegir-hi també partitures corporals 👉

📸 @anna_fabrega_fotografia

📌 Els projectes educatius del Graner s'emmarquen dins de Caixa d'Eines, un programa de l'ICUB, el Consorci d'Educació de Barcelona i Pla de Barris, present a 49 centres educatius de la ciutat. Aquest curs, amb la mediació per part del Graner de Magdalena Garzón.

@pladebarrisbcn @bcncultura @consorcedubcn #BCNEducadora @bcn_santsmont

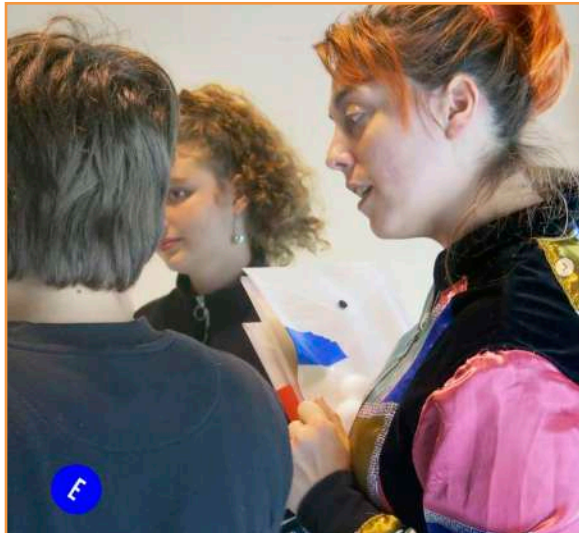
#granereducatiu

Editado · 6 sem

Ver insights

👍👍👍 Les gusta a gulu_gulu y 41 personas más

JUNIO 2

granerbcn 👉 Ahir a la tarda vam acollir una sessió per provar el joc C.I.R.C.A. (Comunitat Interactiva Rara Corporal i Activadora) d' @albarhe 🧡

Un projecte que va tenir el seu germen en el programa d'educatiu Graner 2019-20 i que va seguir desenvolupant-se en el programa del curs 20-21. C.I.R.C.A. (Comunitat Interactiva Rara Corporal i Activadora) és un dispositiu pedagògic pensat a través de la gamificació que explora la relació de pensament crític envers a la societat posant el cos al centre i activant el pensament corporal i situat.

🌟 Estem molt contents del recorregut de C.I.R.C.A. i de recolzar-ne aquesta concreció final 🌟

🌟 "Que CIRCA quedi materialitzat em convida a utilitzar-lo amb la resta de l'institut i em faria molta il·lusió poder passar el joc a altres centres" (Imma Solé, docent IES Montjuïc).

#granereducatiu

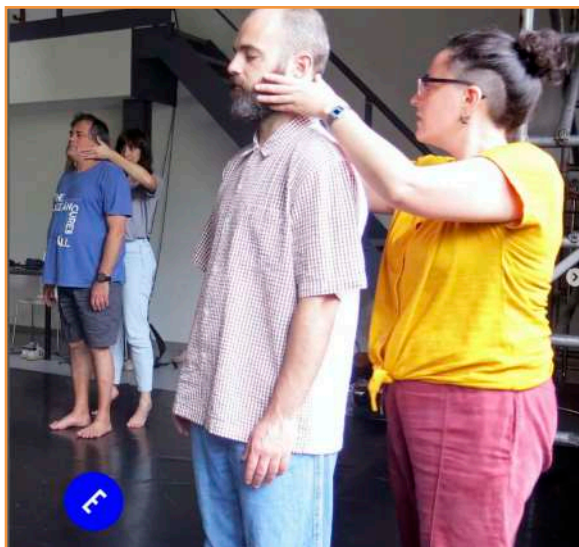
📌 Els projectes educatius del Graner s'emmarquen dins de Caixa d'Eines, un programa de l'ICUB, el Consorci d'Educació de Barcelona i Pla de Barris, present a 49 centres educatius de la ciutat.

📍 @pladebarrisbcn @bcncultura @consorcedubcn #BCNEducadora @bcn_santsmont

Ver insights

👍👍👍 Les gusta a carrmynn y 51 personas más

ABRIL 28

granerbcn 🧡 Ahir vam passar la tarda juntes moltes de les implicades en el programa educatiu del Graner desplegat al nostre barri, La Marina 🌟

Gràcies per posar el cos, la reflexió, l'experiència i la valoració després d'un curs amb diferents propostes a l'aula, amb @silvia_sant_funk @la_solwat @norabaylach @symphony_performance i @osburo

#granereducatiu

📌 Els projectes educatius del Graner s'emmarquen dins de Caixa d'Eines, un procontactor, moure-s grama de l'ICUB, el Consorci d'Educació de Barcelona i Pla de Barris, present a 49 centres educatius de la ciutat. Aquest curs, amb la mediació per part del Graner de Magdalena Garzón.

@pladebarrisbcn @bcncultura @consorcedubcn #BCNEducadora @bcn_santsmont

9 sem

escolapauvilabn @escolapauvilabn van ser-hi, després de l'experiència d'aquest curs amb @la_solwat @granerbcn #granereducatiu

8 sem 2 Me gusta Responder

pladebarrisbcn

Ver insights

👍👍👍 Les gusta a symphony_performance y 57 personas más

MAYO 28

www.granerbcn.cat

@granerbcn

El programa d'educatiu del Graner s'emmarca dins el programa Caixa d'Eines, impulsat pel Pla de Barris de Barcelona, que consisteix en la introducció de pràctiques artístiques dins el currículum escolar amb l'objectiu de reduir les desigualtats entre els barris de la ciutat.

PLA DE BARRIS DE BARCELONA

2 . RELATORIES DELS PROJECTES EN ELS CENTRES EDUCATIUS

EL TEU COS EL TEU MESTRE.

UN INTENT DE TEIXIR ESCOLES SOMÀTIQUES

PER CLAUDIA SOLWAT

Agraïments:

Ariadna, Magdalena, Conchita, Raquel i Sonia del Graner
Lluís, Júlia, Montserrat i Iolanda i tots els infants de 1er i 2on del Pau Vila
Cristina Poll i Gisela Colell
Gil Hedley, Robert Scheilp, Tom Myers, Jonathan Goldman
Iris i Jose

“...pero para el niño, moverse supone una necesidad tan fundamental como el comer o el dormir. Su desarrollo físico, y también el intelectual, dependen de ello. Porque el movimiento, antes de que se convierta en automático, exige coordinaciones neuromusculares y una actividad cerebral intensa. Por eso, la agitación de los niños es una indagación, no sólo del mundo exterior, sino de sus propias posibilidades. Cuando castigamos la actividad física de un niño, reducimos su campo de experiencia, ponemos trabas al desarrollo de su inteligencia y le animamos a reprimir la expresión natural de sus emociones. Al dar a ese imitador genial que es el niño el ejemplo de movimientos restringidos o rígidos, le enseñamos a adormecer sus sensaciones y le tendemos la trampa de la torpeza y la falta de confianza, de la cual le costará mucho tiempo librarse una vez adulto.”

Thérèse Bertherat (El cuerpo tiene sus razones)

EL TEU COS EL TEU MESTRE

UN INTENT DE TEIXIR ESCOLES SOMÀTIQUES

FOTOGRAFIA ANNA FÀBREGA

Però, com investigar la fascia amb infants d'entre 6 a 8 anys?

Què els aportarà als infants conèixer la FASCIA?

INICIS

21 sept. 2021 - *com tens agenda per veure'ns i parlar d'educatius graner?*

Des del Graner em comuniquen l'interès sobre un projecte de recerca, que vaig presentar per optar a una residència a l'espai, i la possibilitat de que aquesta investigació es re-dirigís a l'entorn escolar.

Em va semblar un repte molt bonic i interessant i vaig acceptar.

En tot moment van mostrar interès des del graner en que l'esperit de recerca continués, i això es va comunicar amb molta claredat al centre. No es tractava d'anar a l'escola i fer un taller habitual, si no que la idea era anar a seguir amb la meua investigació amb els infants.

SOBRE LA FASCIA...

La fascia és un teixit que existeix a l'interior del nostre cos. Ho connecta i ho envolta tot, fent de protecció i alhora permetent que hi hagi moviment entre les diferents "capes". La fascia no és gaire coneguda. Per sort cada cop sona més i a més persones, però no som conscients de la seva importància en la unitat del cos, en la possibilitat de moviment. Encara hi ha molt que descobrir al voltant d'aquest sistema.

Els infants per la seva immediatesa corporal o reaccions descontrolades o reaccions imprevisibles i necessàries semblen estar molt "connectats" amb aquest teixit. L'entorn, l'arquitectura, el disseny de l'espai i els protocols de comportament, els privarà cada dia més a poder-se expressar amb llibertat i naturalitat.

A la dansa ens permetem molt aquest espai, de fet passem molt de temps estudiant com estar connectats a aquest tipus d'estat present i connectats al cos i a les seves necessitats per ser espontànies i moure'ns amb total naturalitat i llibertat.

QUÈ HA PASSAT
AL LLARG
D'AQUEST
TEMPS...

OBJECTIUS DE LA RECERCA:

- Treballar i investigar com podem conèixer millor el nostre cos.
- Entendre l'escola com un laboratori on provar i descobrir diferents pràctiques sensorials i motores,
- Trobar eines i propostes adequades per a infants per poder connectar i donar a conèixer el teixit connectiu, la fascia i l'anatomia del cos.
- Integrar el coneixement anatòmic.
- Intentar generar nous hàbits dins l'aula per estar més connectades al cos.
- Observar si aquest coneixement i pràctiques generen canvis de conducta, d'atenció i de relació.
- Construir un objecte/escultura que quedi a l'escola/barri relacionat amb la recerca

FASES DEL PROJECTE

- OBSERVACIONS A L'AULA + REUNIONS I TROBADES
- TRANSMISSIÓ dels 4 HÀBITS de moviment a l'aula a les tutores.
- SESSIONS pràctiques físiques amb l'alumnat
- TANCAMENTS

OBSERVACIONS A LES AULES

Abans de guiar i pensar en les sessions vull veure, entendre, captar, empapar-me... i vaig a l'aula sense intervenir, com a observadora en un racó. Realitzo fotografies i faig anotacions, sense saber molt bé què busco.

Em crida l'atenció:

- La possibilitat de moure's lliurement per l'aula (comparant amb la meua experiència com a estudiant). Per agafar materials, deixar coses a les prestatgeries, etc.
- La postura corporal d'alguns infants, en relació al disseny de l'aula, per tal de visibilitzar la pantalla i la pissarra, o treballant en les seves tasques.
- El calçat dels infants per a jugar i estar a l'escola (rígids, plataformes, ...)
- L'esmorzar de tots els infants ha de ser obligatoriament en aquesta escola fruita.

- La utilització dels sons, cançons i músiques concretes per a activar diferents activitats (com a recollir o bé llegir)
- La relació temps/concentració i canvis
- La relació amb el caos i l'ordre.
- La competició per a generar participació.
- El no consum d'aigua.
- El racó de la lectura que genera un lloc d'aïllament, de trobada, de individualitat i canvi postural
- La presència d'una altra persona adulta de suport.
- La decoració excessiva a l'aula.

Aquestes observacions afectaran en diferents decisions alhora de dissenyar les propostes per a la recerca. Com per exemple: treballar sense sabates, fer servir músiques com a impulsores d'una activitat, treballar en un espai sense obstacles i procurar canviar el front habitualment.

SESSIONS AL CLAUSTRE

Es realitzen dos sessions, una per a iniciar el projecte on es presenta la proposta al claustre, el Graner i "caixa d'eines" als mestres dins de l'espai Gimnàs.

Va ser interessant contextualitzar el projecte de recerca, conèixer a l'artista que "estaria" per l'escola durant els següents mesos i generar preguntes a partir de la pràctica física. Es van realitzar un parell de propostes al voltant de la fascia i des d'allà es va presentar el projecte que es portaria a terme durant el curs.

La següent trobada amb el claustre va servir per a concloure i tancar el procés.

Es va presentar el projecte, comentant de forma breu les conclusions i observacions i donant espai a les tutores que han participat per a dir la seva.

Vàrem trobar interessant que la resta de mestres de l'escola escoltessin de primera mà què havia estat passant amb aquests dos grups i veure si havia servit, afectat o generat coneixement i experiència.

Destacaria:

- Poder fer servir l'aula del gimnàs no només per a l'educació física si no per a treballar conceptes que s'estan treballant a l'aula. En aquest cas el cos humà.
- Conèixer i despertar l'interès pel teixit connectiu del cos.
- Curiositat de com podria tenir continuïtat aquest projecte més endavant.

SESSIONS DE RECERCA

FOTOGRAFIA ANNA FÀBREGA

SESSIONS A L'ESCOLA

Es va establir una relació quinzenal per grup. La primera i última sessió va ser a l'aula pròpia de cada grup i la resta de sessions es van dur a terme all gimnàs.

Cada setmana va haver-hi una sessió d'una hora aproximadament on es treballava amb el grup i les mestres al voltant de l'anatomia, el cos i la fascia.

Aquí us deixo el link del diari de les sessions.

- diari 1er
https://docs.google.com/document/d/1Q2ll_x8HHbjaih38OrRGfwCtE5CoCwRou0D04yh5T6U/edit?usp=sharing
- diari 2on
https://docs.google.com/document/d/1voI695RbZIB87ZG_X-g7LpQMOBGY9sTLjXC6vVJn24k/edit?usp=sharing

Poc a poc la manera de recollir l'experiència viscuda passa a ser mitjançant gravació d'audios.

FOTOGRAFIA ANNA FÀBREGA

SESSIÓ GRANER

Al llarg d'un matí els infants, juntament amb les mestres, es van apropar a les instal·lacions del Graner, centre de creació del seu barri.

Va ser una jornada profitosa per seguir provant algunes propostes relacionades amb la recerca i alhora una experiència única i diferent pels infants.

Va ser una manera de conclusió i una manera de conèixer millor l'univers de l'artista i el seu espai de treball habitual.

FOTOGRAFIA ANNA FÀBREGA

TROBADES AMB LES TUTORES

Realitzem una reunió a l'inici del projecte i una al final com a tancament i valoració. La participació de les mestres ha sigut clau per a dur a terme aquesta recerca.

Un cop establert el calendari, la nostra comunicació ha sigut a través de whatsapp per a confirmar assistència, comunicar les necessitats materials per la sessió, etc.

Les mestres han tingut una tasca dins la recerca com a responsables dins de l'aula i s'ha generat un seguiment a través de conversa i un formulari. (<https://forms.gle/SeV1j651fwSsBrv57>)

En la seva recerca pròpia al voltant de generar nous hàbits de moviment a l'aula el resultat ha sigut que han pogut provar amb llibertat i han incorporat 3 dels 4 hàbits* amb èxit (entenen èxit com a eina profitosa pels alumnes i per canalitzar o redirigir l'energia del grup, o bé individualment).

Un cop a l'aula/gimnàs jo he dirigit la sessió i les mestres han participat i m'han ajudat a "controlar" als infants quan ha calgut. Aquest últim fet ha sigut una de les seves dificultats, pel fet de canviar de rol (de participar a "controlar" al grup) i potser s'hauria de treballar o comunicar amb més claredat.

Per una altra banda les tutores han sigut assistides per una mestra de suport. En un dels casos ha sigut molt positiva la participació i la implicació i en un altre grup la persona de suport no ha mostrat motivació, confiança ni implicació. Aquest fet ha deixat entreveure la importància de la implicació de les persones que acompanyen al grup, tant pel desenvolupament de les activitats com per l'ambient dins l'espai.

Les tres varem coincidir que seria interessant que el projecte tingués continuïtat i que es pogués treballar amb alumnes més "grans" per a que tota la part verbal fos més rica per la recerca y potser també la concentració (això queda com a interrogant)

TROBADES PROJECTES EDUCATIUS GRANER // CAIXA D'EINES

Vàrem realitzar un primera reunió amb la resta de artistes vinculats als projectes educatius del graner per zoom. Va ser molt interessant conèixer la resta de projectes i artistes.

Potser hagués sigut interessant tenir més comunicació durant el procés per compartir experiències, recursos o simplement entendre altres realitats.

Al llarg del procés hi han hagut canvis de direcció en el Graner, en la direcció de la caixa d' eines, la persona responsable dels projectes educatius que va iniciar les converses va deixar el càrrec i va entrar a formar part al projecte una persona amb el rol de intermediaria i jo diria de "salvadora" de la situació de canvis que s'estaven realitzant en les estructures que donen suport al projecte.

Aquest nou rol que va assumir la Magdalena Garzón va ser clau per acompanyar, ajudar dins de l'aula i per a donar suport.

Per tancar (de manera informal) vàrem fer una trobada "física" al Graner amb un berenar. Va ser interessant veure de forma breu què havien fet i que els hi havia passat a la resta. Personalment em vaig quedar amb ganes de més informació sobre els projectes. Seria interessant generar més espais de trobada/interacció.

QUÈ MILLORARIA?

- Hagués sigut molt més ric per a la recerca tenir grups més reduïts per a poder aprofundir més en les diferents sessions i sobretot escoltar amb més detall als infants.
- Si es dóna el cas de dificultat de comunicació amb una de les adultes implicades en el projecte m'hagués agradat tenir la llibertat de convidar-la a deixar la posició i animar a algú amb ganes de participar.
- De cara a la comunicació entre les mestres i jo vàrem comentar que estaria bé donar més informació sobre el que farien a la sessió o si més no entendre millor que s'esperava d'elles durant la sessió.
- Seria molt ric poder establir comunicació més habitual amb la resta d'artistes implicades en el projecte educatiu graner. Compartir eines, acompanyar el procés, entendre les altres propostes i poder aportar.
- El micròfon de diadema des del principi de les sessions. En el meu cas va entrar un micròfon de mà i va ajudar molt en la comunicació amb els grups durant l'activitat.

FOTOGRAFIA ANNA FÀBREGA

FOTOGRAFIA ANNA FÀBREGA

PREGUNTES I/O RESPOSTES NO ASSOLIDES

- Hi haurà canvis conductuals tant personals com relacionals després d'entendre millor què passa a sota la pell?
Per poder observar aquests canvis es tindria que dedicar molt de temps i crear un altre tipus de relació espai/temps/ratio.
- ARQUITECTURA INTERNA - EXTERNA - ESCOLA - ORGANISME VIU. La creació d'un objecte/disseny que quedi a l'escola i que representi aquestes virtuts fascials: teixit connectiu, repart de forces, s'afecta, es comunica, flexible,... no ha sigut possible.
- ARQUITECTURA I FASCIA. Obstacles i moviment. La fascia és teixit connectiu, és unitat. Com entendre l'escola com a organisme viu i que cada part del cos és important per tirar endavant. Tots estem connectats. Si l'escola i totes les seves parts son part de l'organisme, la disposició i disseny de les aules per exemple ajuden al moviment, al bon funcionament, a la organicitat de l'escola? Quin tipus de moviment evocuen els diferents espais plantejats? com es mouen els cossos? quin tipus d'energia, direccions, ... El sedentarisme versus fascia en moviment.

OBJECTIU ASSOLIT:

CONFIRGURACIÓ I CREACIÓ D'EINES ADEQUADES PER ENTENDRE I INTEGRAR EL CONEIXEMENT DEL COS, L'ANATOMIA I EL TEIXIT CONNECTIU, ADEQUAT PER INFANTS D'ENTRE 6 A 8 ANYS.

CREAR HÀBITS DE MOVIMENT DINS L'AULA

FOTOGRAFIA ANNA FÀBREGA

FOTOGRAFIA ANNA FÀBREGA

CONTINUITAT

Una pregunta que ens hem fet amb les tutores és la possible **continuitat amb els grups** que ja han participat aquest curs d'aquesta experiència i fer un seguiment i poder contrastar la seva evolució. Caldria més temps de treball.

Seria diferent **treballar amb alumnes més grans**? Si demanem als infants de somatitzar i després poder expressar verbalment, pot ser que fos més ric amb alumnes de cicle mitjà o superior amb les seves particularitats de desenvolupament.

La **formació dels mestres** és important per a que elles estiguin connectades amb aquests estats, i donar eines per apropar als seus alumnes al cos i al seu moviment i particularitats. No només això, una dels aspectes positius que mencionava una de les mestres implicades era el fet d'enriquir creativament la manera d'enfrontar-se a una temàtica (en aquest cas el cos i la seva anatomia) des del cos mateix, l'ús de materials, textures, ...) i el canvi d'espai per a poder tractar temes que normalment es fan des de les cadires i de forma bidimensional. Entendre l'ensenyament des de la tridimensionalitat pot ser molt enriquidor en l'aprenentatge dels infants.

Personalment crec que seria interessant per a l'escola la creació d'un **espai de psicomotricitat** per a que els infants puguin gaudir un espai on es respecta la seva expressió lliure, el seu moviment autèntic i la seva llibertat.

Ha sigut molt inspirador i revelador el fet de presentar el cos, d'aproximar-lo de diferents maneres i ha despertat la imaginació d'una possible **creació** d'una performance instal·lativa per a públic familiar.

EL TEU COS EL TEU MESTRE

UN INTENT DE TEIXIR ESCOLES SOMÀTIQUES

SOBRE LA FASCIA

Aquí uns links on poder contemplar, indagar i començar

www.gilhedley.com

<https://youtu.be/euDvh--UYyU>

<https://youtu.be/eW0lvOVKdxE>

EXTRES PER A PROFUNDITZAR

Aquest link és de un **vídeo** que es va crear per al visionat durant la sessió al graner i recull alguns dels audios recollits durant les sessions

https://drive.google.com/file/d/1Tx8866TA_WqDYW2ALvOuq4i_QSalqP3m/view?usp=sharing

Aquest link son les **instruccions** que es van donar a les mestres per a generar els 4 hàbits de moviment a l' aula.

https://docs.google.com/document/d/1s3JmQVYO7gav1aj2_DP_6PCQ196S00majeVmJ0zYH44/edit?usp=sharing

El següent link mostra diferents **propostes** realitzades durant les sessions amb els alumnes.

https://docs.google.com/document/d/1OW7CBV5LEAxAhmgrpUyvvz2Qb_jeV90MdsaO9nclShUXE/edit?usp=sharing

EN UN SÍ DESCONEGUT SIN DOCENTE NO HAY PROYECTO

Nora

1. la prèvia

La prèvia és aquell moment que has redactar un projecte quan no tens ni idea de què passarà. Projectar, mitjançant paraules, allò que t'agradaria que fos cos: pero vamos, más perdía que un pinguino en un desierto.

Per aquell moment, encara no havíem pogut concretar una visita amb l'escola, parlar amb l'equip docent o saber quin format tindria el projecte: un seguit de situacions (reunions que es van haver d'anul·lar, pandèmies mundials i modificacions de calendari) ens havien jugat a la contra.

Tot i l'inici un xic "desmadrat", fem la primera trobada. Em presenten, em presento, es presenten i m'explica. M'explica la Raquel, una de les docents de música i cap d'estudis de l'Escola Enric Granados. M'explica que la dansa la fascina, m'explica que ella ja procura modificar la forma d'oferir contingut a lis sevis alumnis, que ha fet petites (i no tant petites) formacions de música i cos. M'explica que sent que li falten eines, però que té moltes ganes d'aprendre i disposar de noves mecàniques per continuar desenvolupant la seva pedagogia. Em continua detallant i m'ensenya l'espai on ella dona classe: un espai diàfan, sense taules ni cadires, un espai obert, amb llum natural. "Quin somni i quina bona elecció", penso. M'explica que prèviament donava classe en una aula, però que aquesta modificació va esdevenir pels infants sortir d'aquesta "geometria" en la que passen tantes hores...

És llavors, quan escric, projectant en paraules, tot allò que em va resonar del que podríem generar amb la Raquel:

■ ■ En un sí desconegut

Visualitzo el **sí desconegut** dins un espai liminar, un espai on llençar-se a què tot sigui possible.

Entenc aquest sí com un espai d'afirmació -no cercada directament-. Un sí que apareix sense saber-ho, on t'hi trobes i, per aquesta raó, convida a gaudir-lo. El sí desconegut és un espai de joc, de possibilitat, de trencar els esquemes dins de l'aula, de cridar, de preguntar, d'esdevenir, també d'escoltar i respectar. El sí és conèixer-nos, individualment i col·lectivament, abraçar la incertesa amb tot el que suposa.

L'aula de música es mostra com a eix motor del projecte. Com a ballarina, la música sempre m'ha acompanyat sent-ne causa del moviment. Em pregunto què passaria si fos el cos qui generés l'espai musical dins l'aula, permetent així el desplaçament de rols que tenim associats en el nostre dia a dia. Que aquesta sigui la primera excusa on transformar les jerarquies a l'aula, dinamitzant l'educació des de l'horitzontalitat, centralitzant l'alumne com agent motor creatiu i estimulant l'ajuntar i cercle familiar a què l'educació sigui motivacional; que bonic seria que els infants sabessin que també són mestres dels adults en el seu dia a dia.

Desitjo que l'acció no hagi de ser exclusivament un acte performatiu, sinó un acte viu i ple de quotidianitat. ■ ■

dia a dia
dia a dia
dia a dia
construir en el dia a dia

dia a dia
dia a dia
dia a dia

construir en el dia a dia

_ Decidim que el projecte es dividirà en dos blocs: el primer, amb el grup de primer, el segon, amb el grup de segon.

_ Una sessió setmanal, amb el primer grup a les tardes, amb el grup de segon als matins.

_ Ambdós blocs començarien amb la visualització i experiència de l'espectacle Cometa, de Roser López Espinosa (espectacle que actualment estem movent per escoles i teatres per infants de 6 a 10 anys) i un taller postfunció amb la Roser i amb mi.

_ Disposaríem d'entre 7 i 8 sessions per bloc.

_ M'agradaria que el projecte es construís de la mà de la Raquel.

I comencem...

2.projecció vs. adaptació

Hi ha una realitat darrere de tot el que volem treballar i és que sempre hi ha una base: A, B o C, però la base no pot obviar-se. Un cop escoltes la base, és quan pots començar a construir.

▣▣ La base amb la que em vaig trobar: un grup d'infants molt moguts, amb calor, a última hora de la tarda i una única docent gestionant tota aquesta situació. L'esgotament de la docent també era partícip.

L'altre cara de la moneda:

Entendre que escoltar el que demana i proposa el grup ens pot jugar a favor com a motor per tirar endavant el projecte. L'energia dels infants és infinitament molt més explosiva que la nostra de manera que, si no pudes con tu "enemigo" (con muuuuuuuchas comitas), únete a él, **y crece con él.**

3.bloc1 | escolta, entesa i musicogrames

Les sessions del primer bloc amb el grup de **1r** van ser l'espai on poder conèixer-nos "en acció" amb la Raquel, on vam cedir a què es pogués desenvolupar l'escolta entre nosaltres dues; on vam poder veure les eines pedagògiques i artístiques de cadascuna per, seguidament, unir-les i fusionar-les per fer-les créixer.

▣▣ Des del primer moment vaig preguntar-me quin era el meu rol dins del projecte i dins de l'aula, tenint en compte que la Raquel disposava de moltes més eines de les que jo creia i que estava més que preparada per continuar desplegant-ne de noves. Crec que el que més m'ha ensenyat aquest primer bloc és que, per molt que tinguem les qualitats i disposició, treballar en equip sempre serà un **"win-win"**. Va ser en aquest moment quan vaig entendre quina era la meua figura dins del projecte: una figura d'acompanyament a la docent, un acompanyament i punt extern de la seva pràctica educativa i un suport, *perquè no*, semiemocional quan "els enanos" tenen molta més energia que tu (que acostuma a ser bastant sovint).

pensament **1**: la Raquel té moltes més eines de les que es pensa. pensament **2**: merda, la Raquel m'està traient feina. pensament **3**: que no cunda el pánico. Nora, observa. pensament **4**: anem a potenciar tot el que existeix. pensament **5**: fer equip, fer equip, fer equip, fer equip. pensament **6**: el joc de les estàtues: transformem-lo: afegim-hi nivells, qualitats de moviment, ritmes i treballar de consciència de l'espai. pensament **7**: unim disciplines. pensament **8**: escolta, escolta, escolta, escolta, escolta. pensament **9**: l'escolta sonora, l'escolta corporal. pensament **10**: divertit que entre escolta i escola només hi hagi una T de diferència. pensament **11**: m'encantaria que els infants cantessin mentre es mouen. pensament **12**: carnaval dels animals: partitures musicals i partitures de cos; com reconèixer una estructura musical mitjançant la geometria i el cos. pensament **13**: sin docente no hay proyecto

4.bloc2 | seguir creixent i fusionar disciplines

Arriba el segon bloc, un grup d'infants nous, amb un grau d'escolta més elevat. Les sessions eren un xic més curtes: un total de 45 minuts. Tot i que per les docents fos curt, crec que el grau d'atenció i concentració dels infants era més elevat.

- ■ Durant aquest segon bloc, sense aparaular-ho ni pactar-ho prèviament amb la Raquel, ha acabat sent un bloc on s'ha desenvolupat, creat i treballat des d'una mirada creativa. Els infants han estat treballant una proposta musical (La primavera), i ha acabat sent, a més a més, un espai on poder crear i generar per elles mateixes moviment coreogràfics que anaven lligats amb la lletra de la cançó. El repte va ser que els infants es moguessin sense limitar el moviment, fent-o gran i desplaçat per l'espai. La proposta no era senzilla, tenint en compte que havien de cantar, recordar la lletra, recordar la coreografia i, a més a més, moure-la en grup per l'espai. D'altre banda, hem estat treballant i vinculat la durada d'un so amb la durada d'un moviment. No negaré que aquest segon bloc s'ha fet curt a causa de diferents festius. Em pregunto on hagués arribat tot aquest treball si haguéssim tingut més temps.

5.1. el niño mopa

Hi ha hagut un seguit de situacions que han anat passant durant aquests mesos que crec que són l'aprenentatge real (o la llagrimeta) del projecte.

- ■ Durant el primer bloc, tenia el que jo anomenava **"el niño mopa"**. El "niño mopa" és un infant que, durant les 4 primeres sessions, no va voler participar mai en les activitats. Un cop entrava a l'espai de música i dansa, s'estirava a terra, boca amunt, i allà s'hi estava fins en finalitzar la sessió. Pel meu cap va passar de tot: per un costat, la frustració de no estar aconseguint que un infant fos partícip de l'experiència: vaig provar de fer fins a 4 activitats focalitzades a ell, però no hi va haver manera. A partir de la cinquena sessió, "el niño mopa" va deixar de ser-ho per passar a ser **"el niño volador"**: coneixia totes i cadascuna de les activitats i exercicis; mai se li va haver d'explicar què havia de fer. La seva qualitat de moviment era expansiva, ballant per tots els nivells i amb una projecció envejable. La causant d'aquest canvi d'actitud va ser, si més ni menys, que el canvi de temperatura i deixar de dur aquella "maldita" dessuadora que el feia acalorar-se i perdre les ganes de tot. Ara ja sé que duré sempre una samarreta extra. El que m'emociona, però, és que aquell infant que semblava que no participava, en realitat estava memoritzant, escoltant i posant atenció a totes les activitats que s'estaven treballant.

5.2. la macarena

Durant l'escalfament vocal, es canta el que jo anomeno "o ele balua blae".
Aquest moment és una de les activitats preferides del curs de 2n: literalment deixen d'entonar per cridar la cançó. Vindria a ser el que bonament diríem "els flipa".

- ■ La guindilla del pastel va arribar el dia que, al cantar "o ele balua blae", tres dels nois del grup classe es van aixecar per començar a ballar La Macarena. Aquest fet va anar repetint-se a mesura que avançaven les sessions i, a més a més, cada vegada hi havia més infants participant de la performance. El que és curiós va ser quan els infants van sincronitzar la idea que, quan es cantava "o ele balua blae" ben fluixet, el moviment es convertia en càmera lenta i petit, mentre quan el volum i ritme de la cançó augmentava, el seu moviment era desmesurat i explosiu.

6. sin docente no hay proyecto

Si hagués de començar de nou tota aquesta experiència, titularia el projecte "**sin docente no hay proyecto**".

Crec que hem arribat a un punt on cal centralitzar, a part dels infants i el propòsit artístic, a l'equip docent.

■ ■ **sin docente no hay proyecto** perquè, si realment es vol una continuïtat a l'aula, la/el docent ha de formar part i participar en i de l'experiència.

sin docente no hay proyecto perquè la/el docent ha de creure, confiar i en el desenvolupament artístic (i res millor que la pràctica per fer-ho).

sin docente no hay proyecto perquè la/el docent ha de mirar els infants i visualitzar-hi un munt de possibilitats.

sin docente no hay proyecto perquè el dia a dia a l'aula es construeix entre totes, però principalment entre elles i l'alumnat.

sin docente no hay proyecto perquè l'aparició de l'artista és important, motivacional i generadora de noves informacions, aprenentatges i experiències, però perquè aquestes pràctiques segueixin vives, caldra un futur agent que les activi.

És important que les i els docents entenguin que per a que els projectes educatius i artístics funcionin, la seva figura és tant o més important que qualsevol altre.

SIN DOCENTE
NO HAY PROYECTO

Nora Baylach

DANSA I ELS ESTATS DE L'ATENCIÓ

ESCOLA EL POLVORÍ – SILVIA SANT FUNK

MEMORIA RELATADA DE L'EXPERIÈNCIA

PROPOSTA INICIAL:

L'estat de la nostra atenció determina la qualitat de la nostra experiència, aquesta és la idea que està en el cor de la meva recerca. Sabem que l'era digital està transformant el fenomen de l'atenció i ho fa de manera dràstica en els infants. Sabem que la dansa és un llenguatge artístic integrador en el que pensament, emoció i acció es modelen a través del nostre cos en moviment.

Amb aquest projecte desenvoluparé diverses propostes de moviment senzilles i curtes, amb diferents propòsits cadascuna, que es puguin integrar a l'aula i formin part de les seves rutines. Dedicaré temps a la observació i el registre per descobrir quin efecte tenen en el estar dels infants i per extreure'n aprenentatges que puguin ésser compartits amb la comunitat artística i educativa.

La POSADA EN PRÀCTICA

En un principi la idea era fer una evolució amb els i les alumnes de gener a maig. Aquesta evolució contenia dues etapes diferents:

- 1ª Etapa: treball directe amb el grup/classe: en què el grup es familiaritza amb els llenguatges que proposo, es vincula a les diferents dinàmiques i aprèn dues eines que posarà més endavant en pràctica a l'aula.
- 2ª Etapa: aquestes curtes dinàmiques es posen en pràctica a l'aula abans d'iniciar alguna de les classes curriculars. En aquesta segona etapa la tutora es qui proporciona i guia aquest petit espai de corporalitat i també qui observa com afecta al grup i al seu estat d'atenció. En aquesta etapa jo treballa més aviat amb la tutora, fent-ne un seguiment, veient què necessita per a que la proposta sigui fructífera i faci servei al grup.

ADAPTACIÓ DE LA PROPOSTA A LA REALITAT DEL CENTRE

Cada centre té la seva idiosincràcia i El Polvorí no és una excepció.

El grup amb el que vaig començar a treballar, el de 3er, és un grup amb molt d'absentisme. He tingut una mitjana de 8 infants a la classe. Tant és així que, amb la intenció que la proposta pogués ésser aprofitada per més infants, vam decidir amb

l'Ariadna Miquel minvar el número de sessions amb el grup de 3er i fer-ne una altre tanda amb el grup de 4t.

Això ha tingut la seves conseqüències bones i altres de no tant bones. Per una banda més alumnes han gaudit d'aquestes classes de dansa i expressió creativa, i per l'altre, la proposta, tal i com estava ideada, no s'ha pogut dur a terme.

Al igual que l'absentisme dels alumnes al Polvorí és un factor que afecta a l'escola i al desenvolupament del seu projecte educatiu, també ha afectat a aquest projecte temporal que n'ha format part.

En resum: la meva proposta ha estat menys compacte i ha tingut una evolució més irregular del previst. S'ha transformat en quelcom una mica diferent. La meva sensació personal és que ens hem quedat a mig camí dels objectius inicials. La segona fase de practicar a l'aula i treballar colze a colze amb la tutora no ha arribat a succeir del tot. Ho hem iniciat amb la Carme, la tutora de 3er, però no s'ha pogut desplegar en el temps i observar-ne els resultats. Ens hem quedat en el tast d'aquesta segona etapa.

RELATORIA DE LES SESSIONS I EVOLUCIÓ DE LES PRÀCTIQUES

Quin ha estat el propòsit de les sessions amb els infants? (Etapla 1)

Al final de la sessions amb els infants jo m'havia proposat de tenir 2 pràctiques consolidades per traslladar a la rutina escolar.

1 - COREOGRAFIA - COORDINACIÓ, RUTINA, CONCRECIÓ, GRUP

Per una banda, una petita coreografia, que he batejat com a "coreografia de butxaca" per practicar a l'aula abans de fer una activitat que requereixi concentració. Li dic coreografia de butxaca perquè no necessita gaire espai, es pot fer en qualsevol lloc i està especialment pensada per fer a l'aula, dempeus darrera l'escriptori o en algú racó. Aquesta coreografia s'ha fet, com previst, a partir de moviments que han proposat els propis infants sumats a alguns proposats per mi. Amb aquesta coreografia hem practicat la coordinació, a un nivell mig (ni molt fàcil ni molt difícil), de manera que fos assequible per a totes i tots, pel grup com a grup. Dins aquests moviments he procurat que hi hagi específicament moviment ampli que es coordina amb la respiració, moviment petit que requereix de l'atenció al detall, moviment orgànic i de línia arrodonida i moviment lineal amb un principi i un final ben concret. Atenció micro, macro, contínua i fraccionada.

La música ha jugat un paper essencial ja que ha estat un punt de recolzament constant pels infants. I també ha ajudat a donar concreció al moviment i donar-li el caire de pràctica que torna sempre: rutina.

Ha estat essencial la idea d'apropiació, que els infants sentissin la coreografia com a pròpia perquè ells han col·laborat en la seva construcció i s'hi poden sentir identificats. La coreografia ha volgut funcionar com a un element identitari del grup.

2 - IMPROVISACIÓ - VIATGE, IMAGINACIÓ, INDIVIDU, REGULACIÓ EMOCIONAL

Per un altre banda hem estat fent una pràctica ben diferent a l'anterior. Aquesta ha consistit en escoltar una música en posició relaxada i amb els ulls tancats i deixar volar la imaginació. Jo sempre ho he conduït cap a que, mentre escolten, s'imaginin a ells i elles mateixes en algun paisatge, travessant-lo d'alguna manera, com si fos un viatge. Pauta concreta i oberta

ahora. Després d'aquesta primera escolta, tornava a sonar la música i els convidava a ballar el somni, les imatges que havien tingut. En aquest cas, la música d'un dia a l'altre ha anat variant i ha ofert diferents temperatures per les que transitar. El propòsit d'aquestes dinàmiques és donar via lliure a la imaginació i, sobre tot, oferir un espai com de posada al dia d'allò que s'està movent per dintre de cada nen i nena, cada dia. Una oportunitat per expressar i donar espai a emocions, estats físics i tot allò que vulgui expressar-se. Un espai obert i que té molt la funció d'alimentar la imaginació i recolzar-la amb música i moviment. Clarament aquest és un espai pensat per propiciar una mica d'autoregulació emocional. També molt important per facilitar un millor estat de l'atenció.

ALTRES PRÀCTIQUES DURANT LES SESSIONS

Per tal d'arribar a aquestes 2 fites, en les classes, hem practicat algunes altres coses.

Vincle i confiança – tal i com vaig escriure en un text pel Graner, una de les coses que em va sobtar molt és la necessitat d'atenció de molts dels nens i nenes, tant a 3er com a 4rt. Donat això ha estat important per a mi donar aquest espai d'atenció per tal de crear vincle i confiança amb aquests infants. Hem iniciat les classes fent una rotllana i establint un diàleg en que he intentat donar espai i temps a tots ells i elles d'una manera o un altre. Aquí he deixat que la meua faceta d'acompanyant agafés cert protagonisme. De manera que, en poquet temps, hem fet vincles de confiança ben bonics. El fet de que els grups sempre fossin petits ha fet possible aquest vincle personalitzat.

Respiració de mans– fent uns moviments de mans de més petites a més grans coordinats amb la mateixa evolució en la respiració. Coordinant respiració i moviment a modus de centrament.

Espais diferenciats per estats físics diferents – la cinta de pintor ha estat la meva còmplice per aconseguir delimitar espais i estats físics de manera molt efectiva. Les línies han fet de fronteres entre l'espai de la dansa i l'espai de tot lo altre, entre l'espai del soroll i el del silenci, el de les paraules i el del moviment. En general sempre he proposat jugar amb els contrastos per arribar a un estat general de menys soroll i més atenció al cos i a la seva expressivitat.

El meu cos i les seves parts – hem posat a ballar diferents parts del cos de manera individualitzada per anar agafant consciència del cos com a una unitat feta de moltes parts. I anar descobrint maneres diferents a les habituals de moure'l.

Textures – amb el joc de les diferents accions numerades del 1 al 4 hem treballat qualitats de moviment diferenciades i estats d'atenció diferents. Hem afegit moments de control del cos fent les suspensions en equilibri.

El cos de l'altre – combinant dues qualitats/imaginaris diferents, fletxes i aigua, els cossos es relacionaven amb els espais buits del cos de l'altre.

TOT ALLÒ QUE ES TREBALLA DE MANERA NO EXPLÍCITA

Durant les sessions de dansa i creació que hem estat fent s'han treballat de manera implícita moltes coses que considero essencials en el procés d'aprenentatge que han fet aquests infants. Han practicat:

- L'escolta cap a un mateix, cap a l'altre, cap al meu cos en moviment, cap al cos de l'altre, cap al grup i el seu moviment grupal.
- L'expressió verbal i en moviment de tantes coses: somnis, paisatges, emocions, idees
- Identitat – construint la identitat a través de gestos i moviments propis, d'autoria pròpia, que afirmo i comparteixo amb la resta del grup i que els altres reconeixen.
- Consens – hem tingut bastantes estones en que el grup s'havia d'organitzar per ell mateix. S'havien de consensuar decisions. Passant per bastant de caos, els processos d'auto organització han estat intensosos i fructífers. Tot un aprenentatge processual.
- Creativitat – sempre buscant l'espai per a que cadascú trobi la seva manera de fer-ho, el seu propi lligam i el seu propi motor cap al moviment. La pròpia transformació dels espais pels que hem transitat ja ha estat una obertura de l'esperit cap a altres maneres possibles de fer i estar.
- Respects, cadascú al seu temps, al seu ritme, a la seva manera. Sense imposicions per part de ningú cap a ningú.

RESULTAT FINAL de la 1ª Fase

Finalment aquestes dues fites s'han fusionat en una i el resultat ha estat una petita coreografia de butxaca a la que acompanya un relat imaginari, de manera que els infants vinculen moviment a paisatges, imatges i personatges i a un relat que ells mateixos repeteixen mentre fan el moviment. De manera que els components coordinació i imaginació fan tàndem.

APLICACIÓ de la 2a Fase

No ha estat fàcil trobar temps per trobar-me amb la tutora de 3er per fer-li el traspàs d'aquesta coreografia de butxaca per posar en pràctica a l'aula. Finalment, una mica tard en l'evolució de la proposta, ens vàrem trobar i enfocar per aplicar la coreografia de butxaca a l'aula. Tot i que ella es mostrava interessada i contenta amb la proposta, només la va posar en pràctica a l'aula en un parell d'ocasions però no més. Entretant, ens trobàvem ja la recta final del curs i la predisposició de la tutora ja no era la mateixa, i

ella m'explicava que no li era fàcil trobar el moment i que tenia al grup molt nerviós degut a la calor etc...

Amb el grup de 4rt no hi ha hagut temps de plantejar l'aplicació a l'aula ja que les sessions s'han fet durant el mes de maig amb el tancament al Graner el dia 7 de juny.

TANCAMENT AL GRANER

L'últim dia de sessió de dansa va ser al Graner, on van venir els grups de 3er i 4t un darrera l'altre. L'experiència va ser bonica i inspiradora per a tots. Vaig enfocar aquesta sessió per a que fos un tancament creatiu aprofitant l'espai tant especial en que estàvem.

Ja que teníem materials coreogràfics ja construïts amb els dos grups. Vaig aprofitar per explicar i posar en pràctica diferents elements de la posada en escena d'una coreografia. Junt amb els infants vam marcar amb la cinta de pintor diferents línees a l'espai. Vam parlar i explicar entorn el rol del coreògraf/a, ballarí/na, espectador/a. Cadascú va escollir fer un d'aquests rols, de manera que teníem un equip de coreografia, un d'intèrprets i un d'espectadors i espectadores. L'equip de coreografia va prendre decisions de com distribuir als intèrprets en relació a l'espai, en relació els uns amb els altres, com entren, surten de l'escenari i altres detalls inesperats. I ballarins, ballarines i espectadores van fer la seva part. Tot plegat va ser molt divertit i ric en aprenentatges. Una bona despedida d'aquests infants tant plens de potencial.

Em quedo amb:

La il·lusió i disfrute de la Nana
Els moviments cuidadosos de la Clea
La voluntat del Gabi envers la coordinació
La constant motivació de l'Eloi
Quan els extrems del Marlon es calmen i mostra tanta sensibilitat
L'entrega incondicional de la Yaida
Els instants fugaços d'atenció del Luis
Els moments molt inspirats del Yonder
La dansa silenciosa del Carlos
El somni de la Isabel
La imaginació taronja del Yousaf
L'alegria de ballar de l'Arouna
Quan l'Antonia observa
Quan la Maru decideix col·laborar
La creativitat i decisió del Juan
L'entrega a l'espai de la Lina
Els braços llargs i oberts de l'Emma
Les petites-grans intervencions del Ñ0ñ0
De l'enfado al somriure de la Dowa
L'obertura progressiva del Brayan
Quan el Gerard confia
L'entusiasme i participació agrada de la Gisela
Encara més alegria de ballar del Muhamad
Els instants màgics d'entrega del Jonny
La descoberta tímida i fascinada que ha fet el Shafi

Relatoria de C.I.R.C.A al Institut Domenech i Muntaner.
Aula gestionada per Ada Vazquez.
Projecte: Comunitat Interactiva Rara Corporal Activadora.

C.I.R.C.A. (Comunitat Interactiva Rara Corporal i Activadora) és un dispositiu pedagògic pensat a través de la gamificació i dels interessos dels jugadors, que explora la relació de pensament crític envers la societat posant el cos al centre i activant el pensament corporal i situat.

El projecte neix a través de les pràctiques realitzades des de 2019 i encara en curs amb Segon d'E.S.O B de l'IES Montjuïc amb la presència de la professora Imma Solé i la col·laboració d'agents implicats com el Graner, Fàbrica de Creació i la mediació investigativa del col·lectiu Artefactum.

El pensament generat i el meu interès a fer de pont entre les pràctiques artístiques i l'educació recau en el fet que l'adoctrinament de les ments està construïda en una pedagogia que no entén el pensament corporal o com l'espai constitueix una manera de ser i estar. Experimentar, errar o jugar són conceptes que no tenen l'espai que es mereixen en els centres educatius. Les meves pràctiques deriven entre la producció artística i l'educació, ja que trobo de suma importància que les metodologies siguin compartides i creen aliances amb el que s'entén marc educatiu per contaminar de nous sabers a l'alumnat.

En aquest seguit d'experiències setmanals d'una durada de dues hores, m'ha fet plantejar com activar l'interès i introduir el pensament corporal dintre d'aquesta aula, i sobretot com repensar el joc i la seva ritualitat com a element dinamitzador envers una època d'individualitat pautada.

La pantalla ja és una extensió més en el nostre dia a dia, i els nostres ulls són testimonis d'hores de concentració a través de l'aparell. Aquestes hores d'observació es basen a veure relats de vides ideals compaginades amb realitats bombolla i poc comunitàries, i com compartir i equilibrar la vida física d'una virtual. Un altre pregunta que es formula en diverses situacions és on queda el paper de la imaginació en la generació Z.

El pensament corporal entès com el saber que resideix en l'aparell corporal, i com tenir entrenat aquest per a l'escolta i tenir consciència de com ens afecta el fet de tenir el cos conscient o inconscient, entendre com ens afecta el context que habitem i saber jugar amb la presència escènica al dia a dia.

Relatoria de C.I.R.C.A al Institut Domenech i Muntaner.
Aula gestionada per Ada Vazquez.
Projecte: Comunitat Interactiva Rara Corporal Activadora.

Una segona capa d'aquest estudi del dispositiu educatiu es realitza en el 2022 a l'Aula de l'Ada Vazquez i on es testeja el joc que hi ha creat fins ara.

Tota la investigació té de base l'escolta de l'aula, ja que si no hi ha un fluxe d'intercanvi d'interessos, el joc simplement deixa de ser interessant per l'alumnat que l'ha d'activar.

La primera trobada amb l'alumnat de l'Institut Domenech i Muntaner preparo unes dinàmiques corporals i sonores per veure com reben un treball amb el cos, cal recordar que aquest alumnat havia passat per mans de la Mariona Naudin i tenien una certa relació amb les pràctiques vives i corporals. En la segona trobada activo un dels 3 jocs de C.I.R.C.A que es diu ministeri del Gènere, provem d'adherir noves tècniques al joc com la creació de volums amb papers per posar a sota la roba, ens divertim i entenem la diversitat de gènere que hi ha al nostre voltant.

M'agradaria destacar que aquest grup-classe està molt més familiaritzat amb les polítiques de la dissidència sexual i l'escoltant és el pilar del meu contacte amb elles. Una de les accions que passa més és la reflexió col·lectiva i en el centre es posa el debat dels discursos del gènere així com es planteja com és la representació d'aquestes. Incorporarem discursos de caràcter més academicistes, perquè per part d'elles hi ha una escolta i porositat que permet entrar en temes molt més profunds de representació i performativa. Molts dels assistents aquestes sessions són consumidors de pornografia i posem en debat quin rol de poder tenen els cossos i com interaccionen entre elles, obrint la pregunta, si les maneres de visualitzar l'oci ens acaben afectant en com projectem el nostre desig i lívid, cal recordar que són éssers amb explosions hormonals i posar en debat la sexualitat ajuda al fet que no es converteixi en tabú i es comuniquin les necessitats i demandes d'afectes que tenen en aquest moment de tants i tants canvis.

Sentim les veus de Judith Butler en debats i conferències realitzades des del CCCB o continguts audiovisuals.

Relatoria de C.I.R.C.A al Institut Domenech i Muntaner.
Aula gestionada per Ada Vazquez.
Projecte: Comunitat Interactiva Rara Corporal Activadora.

L'Ada fa una sessió dedicada a la recerca de les identitats sexuals no representades hegemònicament on l'alumnat ha de fer un glossari de les nomenclatures i definicions, aquest glossari s'incorpora a CIRCA, sota la meua supervisió.

Les següents sessions em dedico a mostrar-los el mapa de CIRCA, ja que són 3 jocs simultanis que tenen una durada de 20 minuts, fent que el grup s'hagi de dividir en tres subgrups i han de rotar pels tres escenaris que marca CIRCA, anem davant del segon escenari, WIFI and TROLS.

El plantejament inicial d'aquest joc es basa en l'imaginari i nomenclatura d'internet, apropant així els interessos dels adolescents amb pràctiques artístiques i educatives.

La dinàmica obtinguda del primer grup a l'Institut Montjuïc la testegem i no acaba de ser integrada per les noves jugadores. Dediquem el següent dia a pensar dinàmiques on de-mano que cadascú porti un joc que l'interessi, la sorpresa és que molts dels jocs que a elles els i interessen són en línia i no tenen un format físic.

Una altra característica dels adolescents amb els quals he treballat, és que sovint tenen un humor molt cínic i molt contextualitzat, de grups que porten en la mateixa escola hi ha llenguatges encriptats que tan sols coneixen elles, rols a l'aula, jerarquies i grups d'afinitats, i encara més un humor molt bast i sense autocensura, aquest és el pilar conceptual del segon joc de WIFI en TROLS.

Faig una dinàmica que es diu A veure qui la diu més grossa.

I té un funcionament de cadàver exquisit, però frases i han de jugar a l'escolta d'un titular i d'allà, IMAGINAR perquè ha passat.

Un exemple:

El titular el llegirà la persona que és la WIFI.

Una artista està viendo las noticias de la tarde cuando decidió que se haría contable.

Les altres persones del grup han d'encertar i recollir de l'escolta que han dit les companyes per poder encertar el que s'amaga darrere dels titulars.

Relatoria de C.I.R.C.A al Institut Domenech i Muntaner.
Aula gestionada per Ada Vazquez.
Projecte: Comunitat Interactiva Rara Corporal Activadora.

Una galeria de arte contemporaneo compra la obra de la artista Maika Lewbosky en NFTS, en el día de la inauguración hay un corte de electricidad en la ciudad y no se puede ver ninguna obra de la artista.

En aquesta dinàmica s'implementa el moviment corporal cada cop que s'encerta una part de la història qui ho ha dit fa un pas endavant qui repeteix o no té res a veure amb la història tira un pas endarrere.

L'observació de WIFI & TROLS és que l'humor cínic és un reclam d'escolta pels adolescents i les dinàmiques d'especulació donen lloc a potenciar la imaginació dels que hi juguen, així com l'escolta perquè la repetició d'informació està penalitzada.

Un altre capa que vull integrar a CIRCA és deixar targetes en blanc perquè en un POST-CIRCA, els mateixos alumnes facin contingut dels tres escenaris que hi ha en el joc. També tinc la idea que hi hagi un ABANS CIRCA dirigit a professorat on s'inclou una carta de benvinguda i contextualització de la recerca així com un glossari, on el professorat es pot familiaritzar amb les idees que circulen al voltant del projecte i estar més a prop d'entendre les dinàmiques i com s'enfoca el treball a l'aula amb aquest dispositiu lúdic educatiu.

Tornant al treball a l'aula, ens vam centrar a reformular la dinàmica de WIFI and TROLS. En l'última sessió amb les estudiants vaig portar el llibre de la dictadura del Videoclip per començar a obrir debat davant dels continguts audiovisuals que absorbim. Aquesta investigació en va portar a realitzar un podcast amb l'autor del llibre que acabat nodrint la dinàmica de contingut del tercer joc de CIRCA, que es diu Absolutisme Visual.

Aquí el link:

https://www.ivoox.com/catapulta-2-audios-mp3_rf_82521644_1.html

Ara el joc ja està en producció.
I a inicis de setembre podrem jugar.

RELATORIA PROYECTO TRANSITIO TEEN

SARA MANUBENS EN COLABORACIÓN CON LYN DINIZ Y ROMA
INSTITUT DOMÈNECH I MUNTANER 2022

Conozco a las alumnas a través de unos dibujos que han hecho. Ellos no están. La profesora me cuenta como son, mientras veo cómo han dibujado en papel cuerpos sobre cuerpos sobre cuerpos, resultando un cuerpo amorfo. Estos dibujos hablan mucho de ellos y creo que así les conozco más.

Ada, la profesora, me habla de la construcción del deseo en esta edad y cómo en realidad su atención está atravesada por esto. Todo el rato. Yo pienso que en realidad, lo que es común a todos, a ellos y a mí, es que estamos transicionando con unas hormonas que se manifiestan en nuestros cuerpos. Ellas por teenagers y yo por trans hormonada. El ejercicio de la transición (y por tanto la construcción del deseo, hacia mí misma, hacia las demás, ya que no transiciono sola) es muy propio de la adolescencia. Pienso que hay que trabajar con esta experiencia física, de movimiento y mutación, de relación y cuidado, que ya tienen en sus cuerpos. Fomentarlos, que sea la materia de trabajo. Su cuerpo y su experiencia teen como núcleo de aprendizaje. Atender al corazón de una misma mientras contraes el suelo pélvico. Creo que esto es la adolescencia.

Durante estas sesiones de trabajo hemos abierto el espacio de las preguntas sobre sexualidad, género, migración, acceso a recursos, capacidades. El objetivo siempre ha sido acercar los estudios y políticas transfeministas a los institutos del ciclo de secundaria. No únicamente en clave teórica pero sí práctica, cambiando estructuras y políticas del centro educativo, usando nuestros propios cuerpos para experimentar conceptos contemporáneos que hablan del sistema de privilegios que nos rodea. *¿Qué le pasa a un cuerpo transgénero y migrante cuando entra al instituto?* A partir de esta pregunta hemos articulado una serie de sesiones artísticas donde analizamos los espacios, protocolos, performatividades y coreografías del Centro Educativo. El objetivo es descubrir juntas aquellos

protocolos físicos y simbólicos que pueden violentar a las corporalidades disidentes del colegio.

Al introducir la anterior pregunta, una parte del grupo lo tiene claro. *¿Qué le pasa a un cuerpo transgénero y migrante cuando entra al instituto?. 'Nada', dicen algunos, 'No les pasa nada. Entran con normalidad.'* Las personas que opinan eso, no son personas que vean su cuerpo o su performatividad puesta en riesgo o comprometida en el espacio del Instituto. Pero aquellas que sí lo hacen, reaccionan. Un chico trans, dice que no consigue que le cambien el nombre en la lista. Una chica, hija de personas migrantes, dice que se siente incómoda en el baño. Otra persona, que apunta hacia una sexualidad disidente, habla de que cuando tiene ataques de ansiedad no le dejan salir del centro educativo para airearse. Otro chico pide que en el colegio haya mantas. En toda esta conversación aparece la figura de una supuesta acompañante en la gestión de todos estos problemas, alguien que no sea (a petición del alumnado) ni psicóloga ni profesora. Yo digo que sea una persona Trans. Estoy convencida que nuestra presencia en las aulas de forma regular, la presencia de personas Trans pero también de todas aquellas que no reproducen la misma estructura, las desestructuradas, pueden abrir un nuevo espacio de relación hacia nosotras en el futuro. Es importante entender que no estamos aquí para transformar infancias cis en infancias trans. Estamos aquí para que las infancias queer y trans tengan un lugar, para que vean que el futuro como adultes es realizable, estamos aquí para hablar de cuestiones que no se están abordando desde los posicionamientos cis (incluso aquellos que pretenden ser inclusivos), porque la pedagogía hacia nosotras tenemos que hacerla nosotras.

Y mientras planteamos todas estas preguntas al grupo de trabajo, observo diferentes cosas; un niño se hace el dormido, pero escucha todo lo que decimos. Pienso que no está preparado para atender y participar de la conversación pero lo que decimos le genera interés. Veo que las presencias masculinas, con esa edad, ya gozan de una posición de poder: cuestionan todo lo que se propone y es curioso observar su tendencia a colocarse en el centro: su desacuerdo, su ansiedad con el tema, sus quejas y defensas. Las chicas están muy atentas, se

sienten identificadas e interpeladas por el discurso. Se nota que lo necesitaban. También observamos que las presencias de personas racializadas están más bien tímidas y en segunda línea. No participan de las conversaciones pero les interesa. Parece que no están legitimados para demostrar su sensibilidad. Explicamos que habrá que dejarles espacio para que hablen en la siguiente sesión, y que eso ocurra es responsabilidad de todos. El chico trans de la clase está radiante y afilado. La profesora, Ada, me cuenta que el chico está ansioso por las clases y que está siguiendo con atención este espacio. Y efectivamente, este chico ha liderado la mayor parte de las sesiones, porque las cuestiones del taller le pasan por el cuerpo, le atraviesan, forman parte de sus preguntas y violencias diarias. Nuestra presencia en el aula no le hace sentir solo.

Pienso que lo que hacemos genera un pequeño impacto en el día a día del Centro Educativo, interrumpe y fisura. Otros alumnos de otras clases y cursos nos ven por los pasillos, se preguntan quienes somos y qué estamos haciendo. Me gusta llegar un poco antes de la sesión y entrar al patio del colegio, intentar mimetizarme con ellos sin éxito. Observo y me observan. Al salir unos chicos se colocan en forma de pasillo y me hacen pasar por en medio. Y me dicen '*Adiós, guapa!*'. En otra ocasión, al salir del instituto un grupo de adolescentes nos rodea, nos preguntan qué somos, nos hablan con pronombres femeninos y aplican la misma violencia estructural que tan bien han aprendido. La transmisoginia también está activa en los institutos y curiosamente, en las secciones de feminismo de las bibliotecas, no encontramos nada sobre transgeneridad o teoría queer.

El resultado final se ha planteado como publicación de un fanzine hecha por los alumnos donde se incluyen los descubrimientos, propuesta de cambio y prácticas corporales que ayuden a hacer de los centros educativos espacios más Trans. Esta publicación quiere llegar a otros centros educativos del mismo y otros barrios que no participen directamente del proyecto pero puedan compartir los descubrimientos.

Sonarlo todo

(Mientras lees esto ahí afuera están sonando los pájaros)

Sonarlo todo ha sido un tiempo compartido para practicar y reflexionar sobre el sonido. A lo largo de todo un año lectivo hemos desarrollado diferentes prácticas para acercarnos a los sonidos de nuestro día a día, a nuestra cotidianidad, a nuestras relaciones, a todo aquello que nos rodea desde una perspectiva sonora.

Durante este tiempo ha habido ciertas preguntas que se han mantenido como constantes reflexiones:

¿Cómo afecta el tiempo a la práctica?

Es interesante entender las dinámicas que se establecen cuando el trabajo ha de realizarse en un tiempo muy extendido y con periodos de pausa entre los encuentros. Esto ha condicionado de alguna manera el enfoque del trabajo y nos ha permitido probar diversas formas de trabajar con el sonido. Esta forma de trabajar percibo que también les ha dado cierta autonomía a los alumnxs que por momentos han acogido al responsabilidad de continuar trabajando con los materiales propuestos. Es bonito ver como a lo largo del tiempo de trabajo van asumiendo algunas responsabilidades y generando independencia del artista e incluso de la profesora.

¿Qué puede el sonido más allá de la música?

El sonido nos ha permitido acercarnos también a la vida de les alumnes, a entender sus realidades y su pasado: sus paisajes sonoros, sus canciones favoritas nos han abierto la puerta a conocerles más. Aparece todo el rato la cuestión de cómo legitimar prácticas más allá de aquellas que tienen que ver con el lenguaje. ¿Podemos conocernos por lo que escuchamos? ¿Qué historias configuran nuestros sonidos? Cuándo me propongo trabajar el sonido ¿por qué elijo estos materiales y no otros? Y qué pasa cuando el trabajo con lo artístico nos lleva a cuestiones directamente relacionadas con la vida. En un momento del trabajo, eligiendo palabras que comúnmente utilizamos apareció la palabra maricón. Este hecho disparado por una práctica en relación al sonido, nos dio la oportunidad de analizar en qué situación están los derechos y las libertades sexuales dentro del aula.

¿Qué significa insistir, profundizar, adentrarse en un material?

Me gusta pensar que lo que hemos hecho es profundizar horizontalmente y no verticalmente. Hemos ampliado un horizonte de posibilidades musicales y sonoras. Este profundizar horizontal se ha convertido en una metodología que ha permitido desarrollar cada vez nuevos materiales y nuevas formas de relacionarnos con lo sonoro. Profundizar horizontalmente nos abre un campo de posibilidades muy grande.

¿Cómo nos relacionamos?

La duración de las sesiones eran de aproximadamente dos horas. Esta duración nos ha hecho redefinir un poco los parámetros de trabajo en relación a qué trabajamos y cuáles son los intereses que tenemos en el trabajo. Durante todo el proceso de Sonarlo todo siempre me he planteado cuál es el lugar del artista en estos encuentros y cuál es la posición desde la que comparte sus herramientas de trabajo y sus materiales. Si esto se siente como una imposición o como una invitación. Mantenerse en esa cuestión ha permitido que haya interferencias en las propuestas y que proposiciones de trabajo se hayan visto alteradas por intereses derivados de la misma práctica. Esta pregunta permite estar atento al nacimiento de afluentes de un flujo de trabajo establecido, y eso siempre enriquece la práctica porque amplía su espectro de investigación.

A continuación explico algunos de los materiales más importantes durante el proceso de trabajo.

Las biografías.

(Mientras lees esto, ahí afuera están sonando aviones y bombas)

Uno de los primeros ejercicios que realizamos en la clase y también en la distancia fue la redacción de unas biografías en las que lxs alumnxs contasen su historia a través de los sonidos y las canciones que les han acompañado. Estas biografías nos han permitido conocer más de la historia de cada una de ellas. Aproximarnos a sus realidades.

Es interesante cómo la música y los sonidos pueden ser catalizadores para comprender diversas realidades. ¿Qué música escuchan? ¿En qué momento? ¿Qué escuchaban su madre y su padre? ¿O solo uno de ellos? ¿O ninguno? ¿Qué sonidos detestan? ¿Qué sonidos les relajan?

Los ambientes y las distancias.

(Mientras lees esto, en Ciudad de México están sonando unas rancheras a lo lejos)

En un primer momento trabajamos grabando sonidos ambientes en el espacio del parque. Estos sonidos servirían para ambientar una narración que realizaríamos después en el Graner. Un ejercicio un poco complejo para comenzar el proyecto de Sonarlo Todo. Me ha hecho reflexionar el cómo se empieza. Qué propuestas hacemos para acercarnos a un punto común y que no implique una gran complejidad, sino más bien una clara sencillez desde donde poder encontrarnos y entendernos.

Después propusimos a lxs alumnxs ir al metro de Barcelona y allí reinventar el sonido ambiente. Pensar cómo el metro puede sonar a playa y cómo las voces de las personas pueden ser pájaros en un bosque. Esa experiencia fue más accesible y sencilla y abrió paso a trabajar desde la imaginación y la posibilidad.

Por último realizamos una actividad transoceánica. Mientras yo estaba en México por la noche, los alumnxs estaban en Graner por la mañana. Les invité a quedarse a oscuras en una sala y a que escucharan mi descripción de los sonidos de la ciudad de México por la noche y ellos me describieron a mi los sonidos de Barcelona por la mañana. Juntando así tiempos y espacios dispares en un momento.

Construcción de una pieza sonora más o menos express.

(Mientras lees esto, muy a lo lejos, está sonando el mar)

Con los materiales de las biografías y los ambientes sonoros propusimos hacer una dramaturgia para hacer una pieza sonora. A través de nombrar todos los materiales acumulados, pasamos por el ejercicio de ordenarlos intentando entender qué lógicas unían todos esos materiales. De esta manera pasábamos por el proceso de construcción de una lógica interna que responde a preguntas sobre el propio trabajo: ¿Por qué una cosa va detrás de la otra? ¿Qué nexos encontramos entre todos los materiales? ¿Qué hace que tenga sentido el orden de los materiales que decidimos? ¿Qué viaje propone? ¿Qué descartamos y por qué lo descartamos? ¿Qué elegimos y por qué lo elegimos? ¿Queremos que haya contrastes? ¿Queremos algo más llano? ¿Qué nos hace decidir sobre la forma? ¿El contenido? ¿Una intención más allá del contenido? ¿Un contexto? ¿Buscamos que sea legible? ¿Queremos que haya decisiones ocultas?

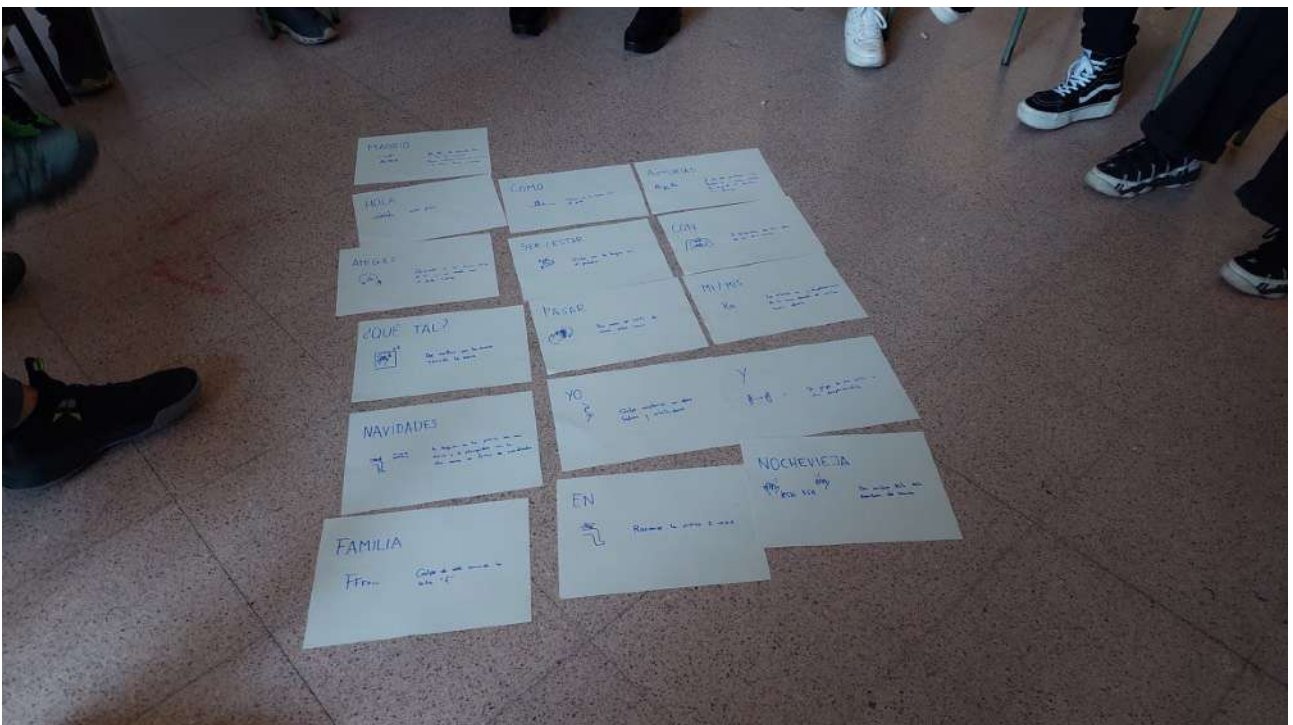
El diccionario.

(Mientras lees esto, aquí cerca se escuchan susurros y pequeñas risas)

La invitación consistía en hacer un ejercicio de traducción de la palabra al gesto y el sonido. Y con ello conseguir un nuevo lenguaje propio, del grupo.

Empezamos con palabras sencillas partiendo del abecedario. Las primeras aproximaciones a la traducción fueron tanto en cuerpo como en sonido muy literales. Intentamos separarnos un poco de la onomatopeya y del gesto directo para buscar nuevas relaciones.

Luego pasamos a traducir palabras que decíamos comúnmente. Y después pasamos a la creación de frases hechas. Esta parte del trabajo estaba más encaminada a comenzar a crear una coreografía, un serie de movimientos enlazados que alejándose de la traducción literal y directa, proponían un nuevo lenguaje que atendía más a los movimientos del cuerpo a la intención en esos movimientos. Podríamos hablar de un baile hablado, o un habla bailada.

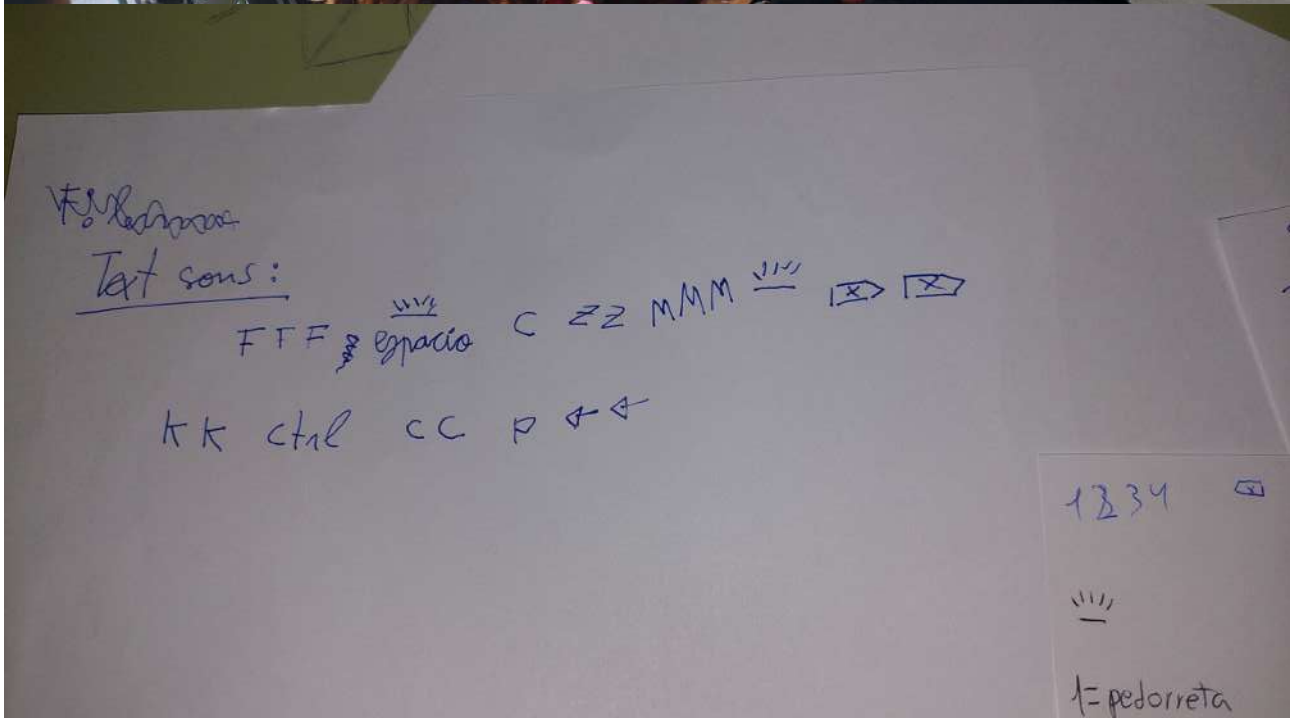
Soundclick.

(Mientras lees esto pequeñas notas en un piano suenan alrededor)

Soundclick es el nombre que le hemos dado a uno de los materiales con los que trabajo en mi pieza Soundtrack. Consiste en asignar un sonido a cada tecla del ordenador de tal manera que cuando escribes un texto, una música se está produciendo a la vez. Es interesante el proceso de buscar los sonidos para asignar a cada tecla teniendo en cuenta la periodicidad con que esa tecla se pulsa intentando conseguir una musicalidad que depende de la escritura y no de la musicalidad en si misma.

Pasamos a hablar con lo que suena. Me pareció también interesante uno de los momentos del trabajo que tenía que ver con escribir aquello que nunca dirías pero que se puede escuchar a través de los sonidos. Me parecía que este lugar entre la intimidad (lo que escribes) y la apertura (lo que se oye) tiene una potencia muy grande para encontrar lugares de confort desde los que hablar de todo aquello que nos cuesta hablar.

Por último pasamos a escribir textos que no tienen sentido a nivel lenguaje, pero que tienen sentido a nivel musical, por lo tanto damos valor a otras formas de comunicarnos y de dar sentido a lo que hacemos.

Easy music.

(Mientras lees esto suena una tormenta)

Este es otro de los materiales que llevo trabajando durante varios años. En easy music practico la composición musical inmediata y directa haciendo piezas musicales con los objetos y los espacios que me rodean.

Invitamos a los alumnos a encontrar las posibilidades sonoras de las cosas que están a su alrededor. En un principio el encuentro entre la cosa y la persona era más o menos directo y de poca duración, pero en siguientes pruebas buscamos la manera de que ese encuentro fuese más musical y que tuviese un desarrollo. A partir de ahí, los encuentros sonoros eran más ricos, puesto que aparecían nuevas interacciones en relación a la velocidad, la intensidad, los silencios etc.

ASMR.

(Mientras lees justo al lado de tu oído derecho suena una persona tecleando un ordenador)

Una de las ventajas de esta apertura procesual, a este profundizar horizontal, es la posibilidad de estar muy a la escucha de qué cosas les interesan a los alumnos. En este sentido podemos estar atentas a los lugares donde conectan con el trabajo, aunque sea de manera tangencial. Durante una de las sesiones de trabajo apareció la idea del ASMR. Una de las alumnas estaba muy interesada en esa práctica. ASMR significa Respuesta Sensorial Meridiana Autónoma y consiste en una sensación estática u hormigueo en la piel que normalmente comienza en el cuero cabelludo y recorre la parte posterior del cuello y la parte superior de la columna vertebral. Ese fenómeno físico ha dado lugar a una práctica de lo sonoro que inunda Youtube con investigaciones sonoras totalmente democratizadas y que buscan un placer y una relajación desde lo auditivo (mayoritariamente).

Estuvimos trabajando esta práctica individualmente proponiendo experiencias en las que nos tumbábamos en el suelo mientras nuestrosxs compañerxs investigaban sobre cómo producir sonidos para relajarnos. Es muy interesante encontrar lugares de relajación desde la creación dentro del ciclo lectivo. Buscar tiempos diferentes al del establecido como “aprendizaje” creo que es muy importante por varias razones: entendemos que no todo tiene que ser productividad, entendemos que hay otras maneras de aprender, entendemos que hay otras formas de estar en el aula, y entendemos que nuestros cuerpos necesitan otros espacios de atención y de cuidados.

Puntos de acción sonora

(Mientras lees justo al lado de tu oído derecho suena una persona tecleando un ordenador)

Otro de los trabajos que realizamos es el de alterar nuestro espacio con instrucciones que nos invitan a relacionarnos con el espacio y el tiempo de manera sonora. Estas instrucciones eran puntos colocados en el colegio y en el espacio público que invitaban a toda aquella persona que se encontrara con ellos a realizar una acción física y sonora.

Nos gustaba imaginar de qué manera podemos alterar el día a día con pequeñas intervenciones. Cómo alterar la rutina invitándonos a poner el foco en nuestro cuerpo o en nuestras posibilidades musicales. Siendo conscientes de que no necesariamente la gente va a realizar la instrucción sabemos que ya el simple hecho de leer la nota te mueve a otro lugar de atención.

Estas instrucciones invitaban a alterar el continuo de la vida desde la imaginación (imagina el sonido del mar ahora mismo), el cuerpo (perrea ahora) y la voz (susurra una canción).

www.granerbcn.cat

@granerbcn

El programa d'educatiu del Graner s'emmarca dins el programa Caixa d'Eines, impulsat pel Pla de Barris de Barcelona, que consisteix en la introducció de pràctiques artístiques dins el currículum escolar amb l'objectiu de reduir les desigualtats entre els barris de la ciutat.

PLA DE BARRIS DE BARCELONA